

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

**Diplomsko delo
visokošolskega programa**

MODERNIZACIJA SODSTVA V SLOVENIJI

Borut Pustovrh

Ljubljana, april 2010

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo
visokošolskega programa

MODERNIZACIJA SODSTVA V SLOVENIJI

Kandidat: Borut Pustovrh
Številka indeksa: 4031354

Mentor: izr. prof. dr. Marjan Brezovšek

Ljubljana, april 2010

POVZETEK

Sodstvo v republiki Sloveniji je zadnje čase pogosto tarča medijev zaradi svoje neučinkovitosti, stave sodnikov ter vodenja sodišč. Ker sem tudi sam zaposlen na Okrožnem sodišču v Ljubljani, me je vzpodbudilo k delu diplomske naloge z naslovom Modernizacija sodstva v Sloveniji predstavitev sprememb, ki so se tekom zadnjih let uvedle v sodstvu Republike Slovenije.

V jedru diplomske naloge se dotikam predvsem tem, ki so ključnega pomena za odpravo sodnih zaostankov. Povod k temu je vsekakor Projekt Lukenda, katerega namen je odpraviti sodne zaostanke. Zaradi Projekta je bilo potrebno spremeniti oziroma reorganizirati med drugim tudi postopke dela. V ta namen je bilo vpeljanih vrsto novosti, predvsem pa vpeljava informacijske tehnologije v delo sodišč. Posledica tega je bila tudi vrsta izobraževanj za vse zaposlene v okviru Ministrstva za pravosodje in pogodbenih partnerjev Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Novela Zakona o sodiščih (ZS-I) je uvedla tudi vrsto novosti glede organizacije in vodenja sodišč.

V zaključku naloge so povzete temeljne ugotovitve diplomske naloge.

Ključne besede: delitev oblasti, management v sodstvu, Projekt Lukenda, informatizacija sodstva, izobraževanje.

SUMMARY

The Judiciary in the Republic of Slovenia has been recently often a targeted of a media because of their inefficiency, strikes judges and court management. Because I also work at the District court in Ljubljana, I want to show the actual condition with a title Modernization of the judiciary in Slovenia present changes that were introduced during the last years in the judiciary of the Republic of Slovenia.

At the core of the degree I present themes that are crucial for the elimination of court backlogs. The reason for that is certainly a Project Lukenda, which aims to eliminate the court backlogs. Because of the Project Lukenda there was necessary to revise or reorganize, among other things, the procedures of work. To this purpose, there was introduced a type of innovations, especially introduction of information technology in the work of the courts. The consequence was a number of training for all employees in curricular activities of the Ministry of Justice and the contractual partners of the Supreme Court of the Republic of Slovenia. The amending Law of the Courts has also introduced a series of innovations in organization and management of the courts.

The findings are summarised in a conclusion.

Key words: jurisdiction power, management in judiciary, Project Lukenda, computerisation of the judiciary, training of employee.

KAZALO

POVZETEK	II
SUMMARY	III
1 UVOD	1
2 NAČELO DELITVE OBLASTI	4
2.1 SPLOŠNO	4
2.2 IZHODIŠČA NAČELA ENOTNOSTI IN DELITVE OBLASTI	4
2.3 ORGANIZACIJA OBLASTI V SLOVENIJI	5
2.3.1 Zakonodajna funkcija	5
2.3.2 Izvršilna funkcija	6
2.3.3 Sodna funkcija	7
3 ORGANIZACIJA SODSTVA	8
3.1 SPLOŠNO	8
3.1.1 Sodišča s splošno pristojnostjo	9
3.1.2 Sodišča s specializirano pristojnostjo	9
3.1.3 Vrhovno sodišče	10
3.2 SODNI SVET	11
3.2.1 Sestava sodnega sveta	11
3.2.2 Pristojnosti sodnega sveta	11
3.3 PERSONALNI SVET	12
3.3.1 Sestava personalnega sveta	12
3.3.2 Pristojnosti personalnega sveta	13
3.4 SLUŽBA ZA RAZVOJ SODNE UPRAVE	13
4 VODENJE IN UPRAVLJANJE SODIŠČ	15
4.1 SPLOŠNO O SPREMEMBAH	15
4.2 ZAKONSKE SPREMEMBE	15
4.3 CILJI IN NAČELA	16
4.4 PREDSEDNIK SODIŠČA	17
4.5 DIREKTOR SODIŠČA	19
4.6 REORGANIZACIJA VODENJA SODIŠČ PRVE STOPNJE	20
5 SODNI ZAOSTANKI	22
5.1 RAZLOGI ZA NASTANEK	22
5.2 DEFINICIJA SODNIH ZAOSTANKOV	23
5.2.1 Sodni zaostanki v statističnem smislu	23
5.2.2 Sodni zaostanki v vsebinskem smislu	23
5.3 RAZLOGI ZA ODPRAVO SODNIH ZAOSTANKOV	24
5.4 PROJEKT LUKENDA	24
5.5 PREDLOG VLADE ZA POSTOPNO SKRAJŠEVANJE ČASA	24
5.6 NOVE ZAPOSLOTITVE	24
5.7 POVEČANJE UČINKOVITOSTI V SODSTVU	26
5.8 IZVAJALCI PROJEKTA LUKENDA	26
5.9 UKREPI ZA ZAGOTOVITEV VEČJE UČINKOVITOSTI SODSTVA	27

5.9.1 Glavni ukrepi	27
5.9.2 Drugi ukrepi	27
6 INFORMATIZACIJA SODIŠČ	29
6.1 CENTER ZA INFORMATIKO PRI VRHOVNEM SODIŠČU REPUBLIKE SLOVENIJE	29
6.2 KADROVSKO STANJE	30
6.2.1 Leto 2004	30
6.2.2 Leto 2005	31
6.2.3 Leto 2006	31
6.2.4 Leto 2007	31
6.2.5 Leto 2008	31
6.3 SLUŽBA ZA INFORMATIKO	31
6.4 INVESTIRANJA V OPREMO	32
6.4.1 Leto 2005	33
6.4.2 Leto 2006	34
6.4.3 Leto 2007	34
6.4.4 Leto 2008	35
6.5 PROJEKTI	36
6.5.1 Enotno poslovno okolje (EPO)	36
6.5.2 Elektronska pošta	37
6.5.3 IUS-Info	37
6.5.4 Domača stran	38
6.6 VPISNIKI V SODSTVU	38
6.6.1 Civilni postopki (PUND)	39
6.6.2 Sodni register (SRG)	40
6.6.3 Kazenski postopki (K)	40
6.6.4 Sodna uprava (Su, SuNp in RoP)	41
6.6.5 Projekt Postopki o prekrških (PRs)	41
6.6.6 Zemljiška knjiga (ZK)	41
6.6.7 Projekt Izvršba (I)	42
7 IZOBRAŽEVANJE V SODSTVU	43
7.1 CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE V PRAVOSODJU	43
7.2 PRAVNA PODLAGA ZA DELOVANJE	44
7.3 LETNI NAČRT DELA	44
7.4 PROGRAM IZOBRAŽEVANJ	45
8 ZAKLJUČEK	48
LITERATURA IN VIRI	51
SEZNAM GRAFOV, SLIK IN TABEL	54
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV	56
SLOVAR SLOVENSКИH PREVODOV TUJIH OKRAJŠAV	57
IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA	58

1 UVOD

Po osamosvojitvi Republike Slovenije leta 1991 je bilo že v Ustavi Republike Slovenije uvedeno načelo delitve oblasti. Poleg zakonodajne in izvršilne funkcije je bila kot tretja funkcija uvedena tudi sodna funkcija. Sodna funkcija ima nalogo da čim boljše, hitreje, zakonito in strokovno posreduje in odloča v sporih o pravno zavarovanih pravicah različnih subjektov.

Do leta 1995 so se postopki prve stopnje vodili na Temeljnem sodišču, kasnejša reorganizacija z Zakonom o sodiščih iz leta 1994 pa je v Republiki Sloveniji uvedla okrajna in okrožna sodišča.

Po reformi sodstva z uvedbo Zakona o sodiščih se je pripad novih zadev sicer zmanjšal, vendar so se tudi rešene zadeve močno zmanjšale, število nerešenih zadev pa se je do leta 1998 močno povečalo. Razlog temu naj bi bila groba poseganja v reorganizacijo in kadrovske spremembe sodišč. Obstajali so tudi drugi dejavniki, ki so posledično vodili v tako stanje.

Po letu 2002 so se začele podrobnejše analize sodnih zaostankov in predlagane rešitve za odpravo le-teh. Ena izmed temeljnih človekovih pravic je tudi ta, da ima vsak pravico do sodnega varstva v razumnem roku oziroma brez nepotrebnega odlašanja. Ocena sodnega varstva pa je bila pomembna tudi pri oceni učinkovitosti za oceno pripravljenosti Republike Slovenije za priključitev k Evropski uniji.

Za Projekt Lukenda, ki je v diplomski nalogi predstavljen v četrtem poglavju, se je že v letu 2005 pričelo zbiranje podatkov o številu in vrsti nezasedenih delovnih mest oziroma o skupnem številu delovnih mest, ki bi jih bilo potrebno zasesti zaradi zagotovitve tekočega opravljanja dela ter sodelovanja pri odpravi sodnih zaostankov. Zaradi cilja razbremenitve sodnikov v številu zadev, so se začele izvajati zaposlitve za določen čas po Projektu Lukenda, do 31. 12. 2010. Število novih zaposlitev sodnikov se je začelo poviševati, prav tako pa se je povečalo število strokovnih sodelavcev in tudi sodnega osebja.

Zaradi Projekta Lukenda in sodobne informacijske tehnologije se je na področju modernizacije informatizacije v sodstvu do danes veliko postorilo. Za hitrejše vodenje in poslovanje pri sodnih zadevah so se v sodstvo vpeljale novosti, ki so konkretno spremenile naravo dela. Za hitrejše poslovanje so se postopoma ukinjali predvsem ročno vodeni vpisniki. Nadomeščati so jih začeli računalniki, ki so poskrbeli tudi za hitrejšo komunikacijo med zaposlenimi, predvsem na relaciji sodni zapisnikar–vpisničar–sodnik. Zadeve so se začele vpisovati elektronsko, s tem pa se je vzpostavil tudi boljši pregled nad zadevami in njihovim stanjem. Center za informatiko, ki svoje delo opravlja po okriljem Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ima pomembno vlogo pri uvedbi informatizacije v sodstvu. Njegova naloga je predvsem vpeljava moderne informacijske tehnologije v poslovanje sodišč. Uvedena je bila povezana računalniška mreža za boljšo komunikacijo, namizna računalniška oprema itd. Center za informatiko razvija tudi specializirane

informatijske sisteme za spremljanje sodobnih ter zagotavlja informacije za učinkovito poslovanje sodišč. Skrbi tudi za izobraževanje sodnikov kot tudi celotnega sodnega osebja. Zaradi velikega obsega dela centra za informatiko in premajhne kadrovske kapacitete so se na višjih sodiščih, okrožnih sodiščih ter na Okrajnem sodišču v Ljubljani ustanovile tudi službe za informatiko, ki delujejo predvsem kot segment pravnega informacijskega sistema, skrbijo pa za pomoč uporabnikom.

V nadaljnjem delu je imel center za informatiko pomembno nalogo tudi na področju vpeljave elektronskega poslovanja. Poskrbeli so, da so do danes začeli delovati elektronsko vodeni vpisniki, kar pomeni poslovanje s strankami pri oddaji vlog ter vročanju v elektronski obliki.

Z nenehnim vzdrževanjem spletišča www.sodisce.si so poskrbeli tudi za številne informacije preko svetovnega spleta, kar kažejo tudi zadetki teh strani. Statistika kaže, da se iz dneva v dan povečujejo. Na letni ravni ocenjujejo za 20 % povečanja zadetkov vsako leto.

Zaradi vsem teh novosti so se povečala tudi sredstva namenjena informatizaciji sodišč.

Razlog temu je bila tudi povečana potreba po izobraževanju. Za pravilno uporabo in največji izkoristek vse te tehnološke opreme je bilo potrebno izvesti tudi izobraževanja. Za vse zaposlene se je organiziralo vrsto predavanj in seminarjev.

Na področju izobraževanja je imelo pglavitno vlogo tudi Ministrstvo za pravosodje oziroma njegov organ, Center za izobraževanje v pravosodju (CIP).

V šestem poglavju je predstavljena njegova aktivnost na področju izobraževanja. Predvsem za sodnike ter sodniške pripravnike se je organiziralo že ogromno izobraževanj, seminarjev, delavnic in uvajalnih šol za boljše in hitrejše odločanje v posameznih zadevah. Tudi sredstva namenjena za izobraževanje v sodstvu se iz leta v leto povečujejo. Novost v izobraževanju je tudi uvedba strokovnega usposabljanja predsednikov sodišč in direktorjev sodišč.

Pomembna novost, ki se je začela v sodstvu uporabljati 1. 1. 2010, je novela Zakona o sodiščih, ki je v vodenje in upravljanje uvedla vrsto novosti. Konkretno je spremenila vodenje sodišč na prvi stopnji, saj je z uvedbo delovnega mesta Direktor sodišča razbremenila predsednike sodišč. Tako bo po novem prišlo do deljene odgovornosti med predsednikom sodišča in direktorjem sodišča. Mnogi so mnenja, da bodo te spremembe pozitivno vplivale na celotno sodno vejo oblasti, saj naj bi bila glavni krivec za slabo stanje sodne veje ravno organizacija glede vodenja sodišč. Sodišča bi namreč potrebovala dobrega menedžerja, ki bi prevzel pristojnosti glede upravnih stvari v sodstvu. V tretjem poglavju je tudi natančnejša opredelitev nalog, ki jih bo jih izvajal direktor sodišča.

Glede vodenja sodišč je prišlo do reorganizacije sodišč na prvi stopnji. Okrajna sodišča, razen Okrajnega sodišča v Ljubljani, so z novelo Zakona o sodiščih postala organizacijske enote okrožnih sodišč z njihovega območja. Okrajna sodišča bodo v prihodnje še imela predsednike sodišč, ukinja pa se jim delovno mesto podpredsednika sodišča.

V nadaljevanju je po posameznih poglavjih predstavljena modernizacija sodišč, namen modernizacije pa je predvsem zmanjšati število sodnih zaostankov, povečati učinkovitosti sodišč, poenostaviti sodne postopke in si prizadevati za popolno informatizacijo sodišč.

V sklepnem delu naloge pa so podane predvsem ugotovitve ter pomembnejša spoznanja na področju modernizacije sodstva v Sloveniji.

2 NAČELO DELITVE OBLASTI

2.1 SPLOŠNO

Načelo delitve oblasti je prevladujoče načelo organizacije državne oblasti v sodobnih državnih ureditvah. V 17. in 18. stoletju se je načelo delitve oblasti začelo razvijati najprej v Angliji, nato tudi v Franciji. Tu se že izoblikuje najbolj jasna delitev oblasti, ki jo je izoblikoval Montesquieu. Državno oblast je ločil na:

- zakonodajno,
- izvršilno in
- sodno.

Montesquieu je postavil zahtevo, da mora vsako od teh oblasti izvajati različna oseba in različen državni organ, ki pa je omejen po drugih organih. To pomeni, da različne državne oblasti ne bi bile povsem ločene med seboj, temveč bi se med seboj nadzorovale in sodelovale. Temeljni pomen načela delitve oblasti pa je po tem pojmovanju preprečevanje zlorabe oblasti, kar pa naj bi služilo uveljavitvi politične demokracije in svobode posameznika (Kaučič in Grad, 2007, str. 170).

Montesquieu je tudi postavil temeljno zahtevo, ki izhaja iz načela delitve oblasti, da morata biti zakonodajna in upravna oblast organizacijsko ločeni, med seboj uravnoteženi ter sposobni nadzirati druga drugo. Sodni veji oblasti pa je zaradi narave njenega odločanja treba zagotoviti neodvisnost ter ji tako omogočiti nepristransko odločanje (Perenič, 2005, str. 39)

Zgodovinska izkušnja je potrdila, da je učinkovita in vsebinsko kakovostna lahko le tista oblast, v katero je vgrajen ustrezen sistem zavor in ravnovesij. Med državami, katerih sistem zavor in ravnovesij ustreza načelu delitve oblasti, sta se kot prototipa uveljavila parlamentarni in predsedniški sistem (po Pavčniku et al., 2006, str. 97).

2.2 IZHODIŠČA NAČELA ENOTNOSTI IN DELITVE OBLASTI

V povojni ustavni ureditvi Jugoslavije vključno s Slovenijo je bilo bolj ali manj uveljavljeno načelo enotnosti oblasti. To načelo je bilo uveljavljeno vse do konca obstoja jugoslovanske federacije. Pred osamosvojitvijo leta 1991 je bila republika Slovenija kot zvezna enota jugoslovanske federacije, po osamosvojitvi oziroma po sprejetju ustave iz leta 1991, pa je republika Slovenija postala samostojna država z republikansko obliko vladavine in unitarno obliko državne ureditve. Republikanska oblika vladavine je v ustavi določena v 1. členu, po katerem je Slovenija demokratična republika. Načelo delitve oblasti je bilo v ustavo uvedeno kot eno temeljnih izhodišč državne ureditve.

Namesto načela enotnosti oblasti se je pojavila zahteva po načelu delitve oblasti. Načelo delitve oblasti je bilo že v ustavo uvedeno kot eno izmed temeljnih izhodišč

državne ureditve. Državna ureditev izhaja iz ustave Republike Slovenije iz drugega odstavka 3. člena, ki pravi:

“V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljanke in državljani jo izvršujejo neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.”

V tem pogledu sicer izvrševanje oblasti poteka v posredni obliki preko izvoljenih in drugih državnih organih. Državljanke in državljani so dejavni le posredno in občasno (volitve), v določenih primerih pa sprejemajo oblastne odločitve tudi neposredno (referendum).

Zgled je Republika Slovenija povzela po nemški ureditvi, na tej podlagi pa je uveljavljen parlamentarni sistem. V ustavo je prišlo tudi nekaj ustavnih določb, ki pa so v razmerje zakonodajne in izvršilne oblasti uvedle vrsto elementov skupščinskega sistema. Zaradi tega je položaj vlade proti državnemu zboru zlasti na normativni ravni bistveno šibkejši kot je to v navadi pri parlamentarnem sistemu. V naši ureditvi zakonodajna oblast torej močno prevladuje nad izvršilno (Kaučič in Grad, 2008, str. 178).

Izhodišče za temeljno ureditev svobodne demokratične družbe je pojmovanje, da ima človek svojo lastno vrednost in da sta svoboda in enakost trajni temeljni vrednoti državne enotnosti. Zato je temeljna ustavna ureditev tista, ki je povezana z vrednotami. Je nasprotje totalitarne države, ki kot izključna oblast monopolne politične elite odklanja človekovo dostojanstvo, njegove osebne pravice, varnost, svobodo in enakost. Vse to so temeljne predpostavke svobodne demokratične družbene ureditve (po Šturmu, 1999, str. 23).

2.3 ORGANIZACIJA OBLASTI V SLOVENIJI

2.3.1 Zakonodajna funkcija

Zakonodajno funkcijo po Ustavi Republike Slovenije opravlja Državni zbor, ki šteje 90 poslancev. Izmed teh poslancev imata po enega člana tudi italijanska in madžarska narodna skupnost. S Poslovníkom državnega zbora se ureja organizacija in delo, ter uresničevanje pravic in dolžnosti poslank in poslancev.

Kot predstavniško telo državni zbor opravlja vse funkcije, ki so značilne za sodobni parlament. Funkcije državnega zbora razdelimo na:

- zakonodajno,
- volilno in
- nadzorno.

V naši ustavni ureditvi zakonodajno funkcijo v celoti opravlja Državni zbor, ki ima edini pravico sprejemati zakone. V okviru zakonodajne funkcije državni zbor zlasti:

- sprejema spremembe ustave;
- sprejema zakone in druge splošne akte;
- sprejema svoj poslovnik;

- sprejema državni proračun in zaključni račun proračuna;
- ratificira mednarodne pogodbe in
- razpisuje referendum.

V okviru volilne funkcije državni zbor voli ter imenuje in razrešuje predsednika vlade in ministre, predsednika in podpredsednike državnega zbora, sodnike ustavnega sodišča, guvernerja centralne banke, člane računskega sodišča itd.

V okviru svoje nadzorne funkcije državni zbor zlasti odreja parlamentarno preiskavo, odloča o zaupnici in nezaupnici vladi in odloča o obtožbi predsednika republike, predsednika vlade in ministrov pred ustavnim sodiščem.

Poleg tega je izredno pomembna pristojnost državnega zbora, da odloča o razglasitvi vojnega in izrednega stanja ter o uporabi obrambnih sil (Kaučič in Grad, 2007, str. 170).

2.3.2 Izvršilna funkcija

Nosilca izvršilne oblasti sta Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju Vlada) in predsednik države. Vendar ima Vlada bistveno večjo vlogo pri izvrševanju. Izvaja politiko, ki jo narekuje Državni zbor, zaradi tega pa je dejansko najpomembnejša in najmočnejša oblast.

Vlada je zaradi takšne ureditve vrh izvršilne oblasti in najvišji organ državne uprave (Kaučič in Grad, 2007, str. 265).

»Vlada je samostojna pri opravljanju svojih funkcij v okviru ustave in zakonov, državnega proračuna ter načelnih in dolgoročnih usmeritev Državnega zbora.« (ZVRS-UPB1, 3. člen).

»Vlada je odgovorna Državnemu zboru za politiko države, ki jo vodi, in za razmere na vseh področjih iz pristojnosti države; odgovorna je tudi za izvajanje zakonov in drugih predpisov Državnega zbora ter za celotno delovanje državne uprave.

Za vlado so skupno odgovorni vsi njeni člani, za delo posameznega ministrstva pa pristojni minister.« (ZVRS-UPB1, 4. člen).

Vlada opravlja tako politično izvršilno funkcijo kot tudi izvršilno upravno funkcijo. V okviru prve funkcije predlaga parlamentu politiko, predlaga v sprejetje zakone in druge akte (iniciativna funkcija) ter skrbi za njihovo uresničevanje. V okviru druge funkcije deluje kot vrh državne uprave, pri čemer usmerja (koordinativna funkcija) in nadzoruje (nadzorstvena funkcija) delovanje upravnih organov. Prek ministrstev kot članov Vlade pa tudi neposredno vodi posamezne upravne organe (po Kaučič in Grad, 2007, str. 271).

2.3.3 Sodna funkcija

Po tradicionalni delitvi oblastnih funkcij države imamo poleg zakonodajne in izvršilne funkcije še tretjo oblastno funkcijo, to je sodna funkcija. Zgodovinsko gledano se sodna funkcija ni posebej ločevala od izvršilne. V razmerju do zakonodajne funkcije je blizu izvršilni funkciji, saj prav tako izvršuje zakone, ki se izdajajo v okviru zakonodajne funkcije. Vendar pa se sodna funkcija tudi v razmerju do izvršilne funkcije razlikuje predvsem po tem, da praviloma deluje le na pobudo drugih subjektov, ter da so njene odločitve dokončne in da je pri uporabi zakona popolnoma samostojna in neodvisna od političnih odločitev. Potrebno je tudi poudariti, da ima izraz sodstvo dvojen pomen: funkcionalnega in organizacijskega. Gre torej za sodno funkcijo in za subjekte, ki jo izvajajo.

Sodna funkcija v:

- formalnem pogledu: je tista funkcija, ki jo opravljajo sodni organi
- materialnem pogledu: pa je predvsem v tem, da v konkretnem primeru kršitve nekega predpisa določi, kateri predpis velja za ta primer.

Sodno funkcijo opravljajo posebni državni organi – sodišča, znotraj sodišč pa jo izvajajo sodniki. Sodna funkcija je torej organizirana preko sodišč, sodno funkcijo pa opravljajo sodniki. Sodišča so tudi povezana z izvršilno oblastjo, prek tako imenovane pravosodne uprave.

Temeljno načelo za delovanje sodstva je nedvomno načelo neodvisnosti. To načelo je povezano z načelom zakonitosti, pomeni pa, da je sodna veja (in z njo sodnik) vezana zgolj na ustavo in zakon, torej da je neodvisna od zakonodajne in izvršilne oblasti, saj le tako lahko institucionalno zagotovljeno varstvo pravic posameznikov (Kaučič in Grad, 2007, str. 289).

3 ORGANIZACIJA SODSTVA

3.1 SPLOŠNO

Ustava v 126. členu določa, da ureditev in pristojnosti sodišč določa zakon. To pomeni, da v organizacijo in pristojnosti sodišč lahko posega le zakonodajna veja oblasti (državni zbor), ne more pa v ta vprašanja posegati noben organ izvršilne veje oblasti, torej niti vlada niti ministrstva (Kobler, 2003, str. 13).

Sodno oblast izvajajo v Republiki Sloveniji sodniki na sodiščih.

V Republiki Sloveniji so:

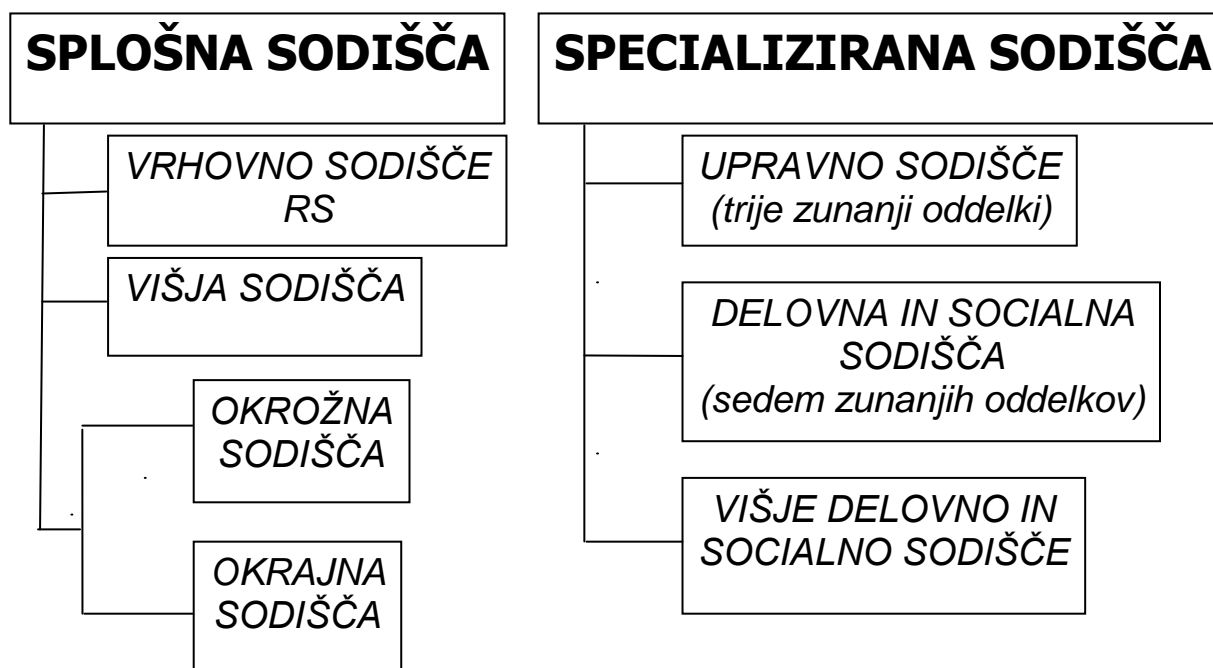
- okrajna sodišča,
- okrožna sodišča,
- višja sodišča,
- Vrhovno sodišče Republike.

V Sloveniji ureditev sodišč na splošno določa Zakon o sodiščih. Organizacijo in pristojnosti po posameznih vrstah sodišč pa določajo trije zakoni:

- Zakon o sodiščih organizacijo sodišč splošne pristojnosti,
- Zakon o delovnih in socialnih sodiščih organizacijo in pristojnosti delovnih in socialnih sodišč,
- Zakon o upravnem sporu pa pristojnost Upravnega sodišča Republike Slovenije (ZS, 98. člen).

V Sloveniji so sodišča razdeljena na splošna sodišča in na specializirana sodišča.

Slika 1: Delitev splošnih in specializiranih sodišč

Vir: Kobler, 6. 3. 2010

3.1.1 Sodišča s splošno pristojnostjo

Na prvi stopnji je organizirano 44 okrajnih sodišč in 11 okrožnih sodišč. Organizirana so tudi 4 višja sodišča, ki delujejo kot pritožbena inštanca. Najvišje sodišče je Vrhovno sodišče, tako splošne pristojnosti kot specializiranih sodišč.

Spremembe in dopolnitve Zakona o sodiščih (ZS-I, Ur. list 96/2009) v 40. a členu določajo tudi, da pri Okrožnem sodišču v Ljubljani deluje specializirani oddelek sodnikov, ki sodijo v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih kaznivih dejanj. Sodniki specializiranega oddelka kot sodniki posamezniki ali predstavniki senatov opravljajo in sodijo v zahtevnejših zadevah, pri katerih se za sojenje zahteva posebna usposobljenost in izkušnost.

O dodelitvi sodnika odloča sodni svet, ki pri tem upošteva:

- trajanje sodniške službe na kazenskem področju,
- pravnomočno oceno sodniške službe o izpolnjevanju pogojev za hitrejše ali izjemno napredovanje, ki za okrožne in višje sodnike ne sme biti starejša od šestih mesecev,
- dokazila o strokovnem usposabljanju na področju kazenskega prava,
- aktivno znanje vsaj enega svetovnega jezika

Dodelitev sodnika v specializirani oddelek traja štiri leta in se lahko s soglasjem dodeljenega sodnika ponovi.

Specializirani oddelek vodi vodja oddelka, ki ga izmed dodeljenih sodnikov z letnim razporedom dela sodnikov tega oddelka določi predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

3.1.2 Sodišča s specializirano pristojnostjo

To je Upravno sodišče, ki ima tri zunanje oddelke. Višje delovno in socialno sodišče pa je pritožbena inštanca trem Delovnim sodiščem in enemu Delovno in socialnemu sodišču. Slednja imajo tudi sedem zunanjih oddelkov.

Specializirana sodišča, ustanovljena s posebnim zakonom imajo, če zakon ne določa drugače:

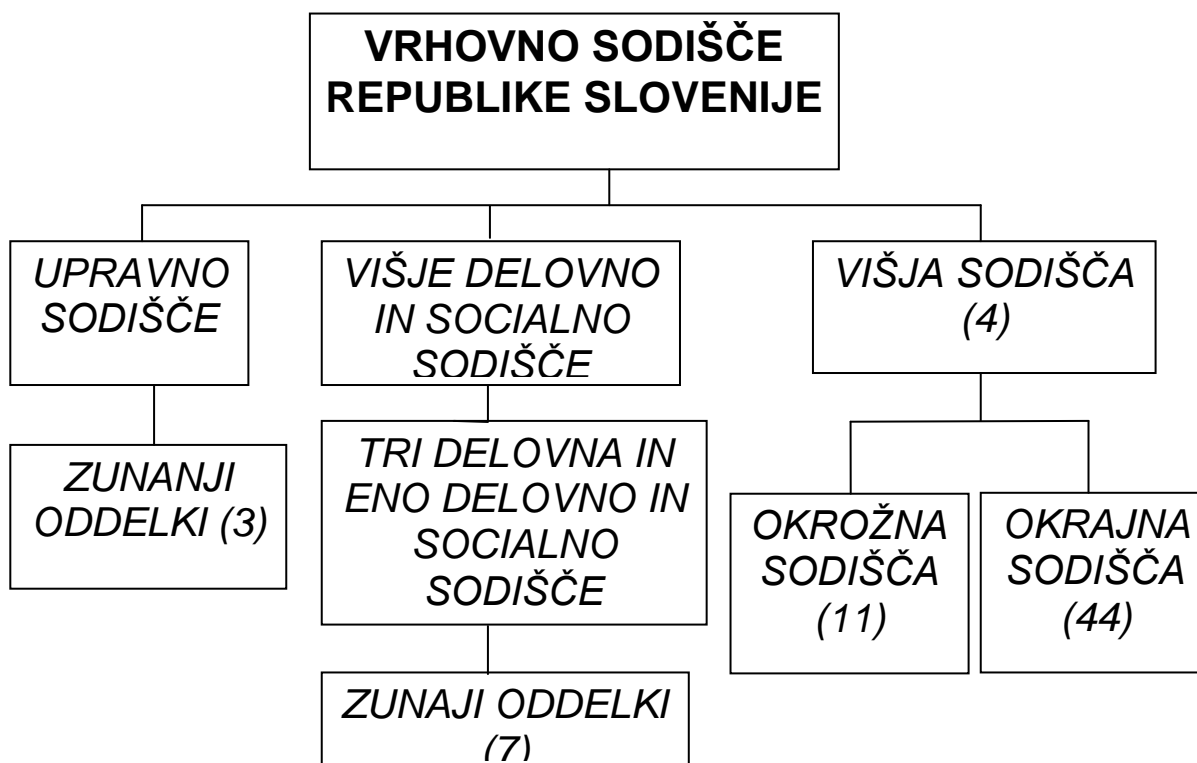
- položaj okrožnega sodišča, tista sodišča prve stopnje, katerih pritožbena stopnja je specializirano višje sodišče;
- položaj višjega sodišča, tista sodišča druge stopnje, ki odločajo o pritožbah zoper odločbe specializiranih sodišč prve stopnje;
- položaj višjega sodišča, tista sodišča prve stopnje, katerih pritožbena stopnja je Vrhovno sodišče.

3.1.3 Vrhovno sodišče

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je pristojno:

- za sojenje oziroma odločanje na prvi stopnji v upravnih in računsko upravnih sporih, razen v zadevah, za katere zakon določa pristojnost drugega sodišča prve stopnje;
- za sojenje na drugi stopnji o pritožbah zoper odločbe sodišča prve stopnje v zadevah iz prejšnje točke ter o pritožbah zoper odločbe sodišč prve stopnje, za katere tako določa zakon;
- za sojenje na tretji stopnji o rednih pravnih sredstvih zoper odločbe sodišč druge stopnje;
- za odločanje o izrednih pravnih sredstvih zoper odločbe sodišč, razen v primerih, ko je za odločanje o izrednem pravnem sredstvu pristojno drugo sodišče;
- za odločanje v sporih o pristojnosti med nižjimi sodišči, razen v primerih, ko zakon določa, da je za odločanje o takšnem sporu pristojno drugo sodišče;
- za odločanje o prenosu pristojnosti v primerih, ki jih določa zakon;
- za opravljanje drugih zadev, ki jih določa zakon (ZS, 106. čl.).

Slika 2: Organizacija sodišč

Vir: Kobler, 6. 3. 2010

O manj pomembnih stvareh Vrhovno sodišče odloča v senatu treh sodnikov. O pomembnih odločitvah odloča v senatu petih sodnikov. V senatu sedmih sodnikov pa se sestane v najpomembnejših zadevah.

Vrhovnega sodišča ima tudi nalogo, skrb za enotno sodno prakso vseh sodišč v državi (Kaučič in Grad, 2007, str. 297).

3.2 SODNI SVET

Sodni svet je organ pravosodnega sistema. Njegova vloga je opredeljena v Ustavi Republike Slovenije, v Zakonu o sodiščih, ter v Zakonu o sodniški službi.

3.2.1 Sestava sodnega sveta

Sodni svet sestavlja enajst članov. Pet članov izvoli na predlog predsednika republike državni zbor izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov, šest članov pa izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo. Predsednika izberejo člani sveta izmed sebe (URS, 131. člen).

Poleg ustavnih funkcij ima sodni svet številne funkcije, ki so opredeljene v Zakonu o sodiščih.

V 18. členu Zakona o sodiščih je opredeljeno, da se člani sodnega sveta izvolijo za dobo petih let in po poteku te dobe ne morejo biti takoj ponovno izvoljeni.

Spremembe in dopolnitve zakona o sodiščih (ZS-I) na novo urejajo tudi pristojnosti sodnega sveta. Ena od večjih sprememb je tudi, da sodnike ne razrešuje in imenuje minister za pravosodje, ampak sodni svet.

3.2.2 Pristojnosti sodnega sveta

Sodni svet ima naslednje pristojnosti:

- predlaga državnemu zboru kandidate za izvolitev v sodniško funkcijo;
- predlaga državnemu zboru razrešitev sodnika;
- imenuje in razrešuje predsednike sodišč, razen predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije;
- odloča o napredovanju v višji sodniški naziv in o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, v položaj svetnika ali na višje sodniško mesto ter o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv;
- odloča o pritožbi zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo o uvrstitvi v plačni razred;
- odloča o nezdržljivosti sodniške funkcije;
- daje mnenje k predlogu proračuna za sodišča in mnenje državnemu zboru o zakonih, ki urejajo položaj, pravice in dolžnosti sodnikov ter osebja sodišč;

- sprejme merila za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe in merila za kakovost dela sodišč;
- določa število sodniških mest na posameznem sodišču;
- spremlja, ugotavlja in analizira učinkovitost in uspešnost dela sodišč, o čemer sprejme letno poročilo o učinkovitosti in uspešnosti sodišč;
- obravnava in odloča o utemeljenosti pritožbe sodnika, ki meni, da je bila kršena njegova zakonska pravica, kršen njegov neodvisni položaj ali neodvisnost sodstva;
- opravlja druge zadeve, če zakon tako določa.

Sodni svet odloča o predlogih za izvolitev sodnikov, o imenovanjih in napredovanjih sodnikov, o uvrstitvah v plačni razred, o pritožbah zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika, o pritožbah zoper odločbo o uvrstitvi v plačni razred, o predlogih za razrešitev sodnikov, o merilih za kakovost dela sodnikov in merilih za kakovost dela sodišč in sprejme letno poročilo o učinkovitosti in uspešnosti sodišč, z dvotretjinsko večino vseh članov (ZS-I, 2. člen).

3.3 PERSONALNI SVET

Personalni svet je posebno voljeno telo, ustanovljeno znotraj sodišč. Razen na okrajnih sodiščih se ta telesa oblikujejo na okrožnih, višjih in vrhovnem sodišču.

3.3.1 Sestava personalnega sveta

Sestava personalnega sveta:

- V personalne svete okrožnih sodišč izvolijo sodniki okrajnih in okrožnih sodišč, ki imajo skupaj več kot petdeset sodnikov, izmed sebe šest sodnikov, od tega tri okrajne, ki jih kandidirajo in volijo sodniki na okrajnih sodiščih, in tri okrožne, ki jih kandidirajo in volijo sodniki na okrožnem sodišču.
- V personalne svete okrožnih sodišč izvolijo sodniki okrajnih in okrožnih sodišč, ki imajo manj kot petdeset sodnikov, izmed sebe štiri sodnike, od tega dva okrajna in dva okrožna sodnika.
- Pri specializiranih sodiščih, ki imajo položaj okrožnih sodišč, so personalni sveti sestavljeni samo iz sodnikov specializiranega sodišča tega položaja in so sestavljeni iz predsednika sodišča in dveh članov, ki jih izvolijo sodniki izmed sebe.
- V personalne svete višjih in vrhovnega sodišča izvolijo sodniki teh sodišč izmed sebe štiri sodnike.
- Sodniki, ki so na delu na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, imajo pravico voliti člane personalnega sveta vrhovnega sodišča, ne morejo pa biti izvoljeni v personalni svet tega sodišča (ZS, 33. člen).

Člani personalnih svetov se volijo za dobo štirih let. Podrobnejša navodila o načinu volitev sprejme sodni svet.

Članu personalnega sveta preneha mandat (po 35. členu ZS):

- s potekom dobe, za katero je izvoljen,
- z odstopom,
- s prenehanjem ali razrešitvijo sodniške funkcije,
- s prenehanjem opravljanja sodniške funkcije na sodišču, kjer jo je opravljal ob izvolitvi za člana personalnega sveta,
- z izvolitvijo za člana sodnega sveta,
- z dnem mirovanja sodniške funkcije po zakonu, ki ureja sodniško službo.

3.3.2 Pristojnosti personalnega sveta

Pristojnosti Personalnega sveta so naslednje:

- Personalni svet Vrhovnega sodišča je pristojen za ocene sodniške službe za sodnike vrhovnega in višjih sodišč, za reševanje pritožb zoper ocene sodniške službe in za druga opravila, če tako določa zakon.
- Personalni svet višjega sodišča je pristojen za ocene sodniške službe za sodnike okrajnih in okrožnih sodišč in za druga opravila, ki se nanašajo na kadrovske in druge zadeve sodnikov višjega, okrožnega ali okrajnega sodišča, če tako določa zakon.
- Personalni svet okrožnega sodišča je pristojen za posamezna opravila, če tako določa zakon (ZS, 30. člen).

3.4 SLUŽBA ZA RAZVOJ SODNE UPRAVE

Služba za razvoj sodne uprave (v nadaljevanju SRSU) je posebna služba, ustanovljena v okviru sodstva Republike Slovenije pri Vrhovnem sodišču.

Poslanstvo SRSU, ustanovljene leta 2005, je usmerjeno v izboljšanje vodenja in upravljanja sodišč ter povečanja uspešnosti in učinkovitosti poslovanja le-teh.

Med glavne naloge SRSU sodijo predvsem:

- analiziranje obstoječih praks sodne uprave in ugotavljanje dobrih praks;
- svetovanje sodiščem in širjenje dobrih praks;
- vzpodbujanje novih praks sodne uprave in sodelovanje, povezovanje ter usklajevanje njihove implementacije;
- uvajanje sodobnih metod upravljanja;
- koordinacija razvojnih projektov sodne uprave med sodišči, med službami Vrhovnega sodišča RS in zunanjimi partnerji;
- spremljanje in analiziranje razvoja sodne uprave na mednarodni ravni.

Z namenom organiziranja projektne dela v sodstvu je SRSU aktivno sodelovala pri oblikovanju Strateškega sveta sodstva kot najvišjega organa projektne vodenja v

slovenskem sodstvu. V okviru redne koordinacije dela Strateškega sveta sodstva, SRSU operativno spremlja in usmerja potek projektov, predvsem naslednjih:

- priprava in izvrševanje proračunov sodišč ter računovodenje;
- mobilnost sodnikov in/ali sodnih spisov;
- institut pritožbene obravnave;
- racionalizacija dela v pisarnah civilnega oddelka, delovno-socialnega oddelka in gospodarskega oddelka Vrhovnega sodišča RS;
- veliki kazenski postopki;
- model merjenja delovne obremenjenosti za slovenska sodišča oz. Matra Flex.

Glavni namen projekta Matra Flex je prehod iz sistema merjenja delovne obremenjenosti in doseganja ciljev posameznika, na sistem merjenje delovne obremenjenosti in uspešnost sodišča kot celote.

SRSU je vključena v izvajanje skupnega državnega projekta »Odprava sodnih zaostankov – Projekt Lukenda za obdobje 2006 – 2010«. Pripravljena je bila Metodologija oblikovanja operativnih programov dela sodišč za obdobje 2006-2010. Izvajanje operativnih programov dela sodišč se četrletno spremlja in analizira rezultate (Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 28. 2. 2010).

4 VODENJE IN UPRAVLJANJE SODIŠČ

4.1 SPLOŠNO O SPREMEMBAH

Novela Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih (ZS-I) je na področje vodenja in upravljanja sodišč uvedla vrsto sprememb. Predvsem se spremeni reorganizacija vodenja in upravljanja na okrajnih in okrožnih sodiščih.

Z večjimi pooblastili Sodnega sveta, ZS-I predvideva tudi večjo neodvisnost sodne veje oblasti, predvsem s prenosom pristojnosti za imenovanje in razrešitev predsednikov sodišč (ZS-I, 28. člen), pred tem pa je imel to pooblastilo minister za pravosodje («o razrešitvi predsednika sodišča odloči minister, pristojen za pravosodje, ki mora pred odločitvijo zahtevati mnenje sodnega sveta» (ZS-UPB4, 4. odst. 62. člena)).

ZS-I v 38. členu tudi določa, da Sodni svet na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem mnenju predsednika sodišča določi tudi število sodniških mest na posameznem sodišču, kriterije za izračun potrebnega števila sodniških mest za posamezno sodišče pa predpiše minister, pristojen za pravosodje s pravilnikom.

Namen teh sprememb je, da se postopno zmanjša število sodnikov. Po podatkih števila sodnikov na število prebivalcev v Evropi (vir, CEPEJ, European judicial systems, Edition 2008) se Slovenija s 53 sodniki uvršča na drugo mesto po številu sodnikov na 100.000 (za Kneževino Monako). Na tretje mesto je s 43,3 sodniki uvrščena Hrvaška, na četrtem mestu pa je s 36,8 sodniki na 100.000 prebivalcev uvrščen Luksemburg.

Ministrstvo za pravosodje prostega delovnega mesta ne bo razpisalo, če sodni svet tega mesta ne bo določil ali če glede na letno poročilo o učinkovitosti sodišč ne bo izkazane potrebe po nadomestni zaposlitvi. Sodniško mesto pa bo lahko sodni svet določil le na podlagi strogih kriterijev, ki bodo v prvi vrsti upoštevali kriterij storilnosti in preteklega oziroma pričakovanega pripada ali kriterij časa reševanja zadev na posamezno vrsto postopka.

Zmanjševanje ne bo vplivalo na delo sodišč, saj so predvidene spremembe zakonodaje, ki bodo omogočile večjo učinkovitost dela sodišč.

4.2 ZAKONSKE SPREMEMBE

Na področju vodenja in upravljanja sodišč so spremembe in dopolnitve Zakona o sodiščih (ZS-I) prinesle vrsto sprememb. Spremembe in dopolnitve zakona se navezujejo zlasti na posodobitev organizacije, vodenja in upravljanja sodišč, preoblikovanje sodniških normativov, določanje ustreznega števila sodnikov na posameznem sodišču, organiziranja specializiranega oddelka za sojenje v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih kaznivih dejanj ter ureditev izvedenstva.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih, ki je začel veljati 28. 11. 2009, uporabljati pa se je začel 1. 1. 2010 (določbe 28. b člena in 60. a člena ZS-I se začnejo uporabljati 1. januarja 2011), zadaja sodnemu svetu nove pristojnosti v imenovanju in razrešitvah predsednikov sodišč, ki so bile do sedaj v pristojnosti ministrstva za pravosodje. Sodni svet bo sedaj to opravljal na predlog ministra za pravosodje, medtem ko ureditev imenovanja predsednika Vrhovnega sodišča ostaja nespremenjena in še vedno v pristojnosti Državnega zbora.

4.3 CILJI IN NAČELA

Najpomembnejši cilji in načela, ki jim sledi novi zakon:

- širitev pristojnosti sodnega sveta z namenom krepitve njegove vloge pri imenovanju in razrešitvi predsednikov sodišč in zagotavljanje načela transparentnosti delovanja sodnega sveta;
- oblikovanje novih kriterijev za izračun potrebnega števila sodniških mest z upoštevanjem načela učinkovitosti sodišč;
- ustanovitev specializiranega oddelka za sojenje v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, s čimer se sledi načelu učinkovitejšega pregona kaznivih dejanj v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala;
- koncentracija vodenja in upravljanja okrajnih sodišč, s čimer se zasleduje načelo racionalnosti ter prenos pristojnosti, ki ne pomenijo izvajanja sodniške službe, s predsednikov sodišč na direktorje sodišč z namenom učinkovitejšega delovanja sodišč;
- prenos pristojnosti imenovanja predsednikov sodišč, razen predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, na sodni svet, z namenom uresničitve načela ravnovesja med vejami oblasti;
- letno načrtovanje in analiza rezultatov poslovanja sodišč, s čimer se sledi učinkovitejšemu upravljanju sodišč;
- oblikovanju proračunskega odbora sodstva kot organa, ki bo obravnaval in usklajeval predloge finančnih in kadrovskih načrtov sodišč, z namenom uresničitve načela pravične razdelitve potrebnih proračunskih sredstev za delovanje posameznega sodišča;
- strožji pogoji za presojo pogoja osebnostne primernosti imenovanja za sodnega izvedenca in zaostritev razrešitvenih pogojev, z namenom uresničitve načela objektivnega in od zunanjih vplivov neodvisnega opravljanja funkcije (po Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih s komentarji).

Zaradi tesne povezanosti Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih (ZS-I) in Sodnega reda, je minister za pravosodje odgovoren, da uskladi odločbe Sodnega reda z določbami novele ZS-I do začetka uporabe novele ZS-I.

Na podlagi 81. člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB4, 45/08 in 96/09) in po predhodno pridobljenem mnenju predsednika Vrhovnega sodišča

Republike Slovenije z dne 25. 2. 2010 izdaja minister za pravosodje Spremembe in dopolnitve sodnega reda, ki začnejo veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu.

Čeprav Spremembe in dopolnitve sodnega reda niso bile objavljene do 1. 1. 2010 v Uradnem listu, kot navaja 43. člen ZS-I, da minister za pravosodje uskladi določbe Sodnega reda z določbami ZS-I do začetka uporabe tega zakona, je bila dne 15. 12. 2009 s strani ministra za pravosodje ustanovljena Delovna skupina za implementacijo novele Zakona o sodiščih, ki jo sestavljajo predstavniki sodnega sveta, sodišč in ministrstva za pravosodje, s ciljem ne zgolj hitre temveč tudi kvalitetne implementacije novele ZS-I. Do dne 1. 3. 2010 je bilo pozitivno mnenje predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije že pridobljeno, Spremembe in dopolnitve Sodnega reda pa bodo posredovane v objavo v Uradni list Republike Slovenije takoj po pridobitvi mnenja Službe Vlade RS za zakonodajo. Ob tem so na Generalnem sekretariatu vlade mnenja, da zaradi tega niso nastale nobene škodljive ali celo nepopravljive posledice (MP, Predlog odgovora na pisno poslansko vprašanje poslanke Alenke Jeraj).

Spremembe in dopolnitve Sodnega reda so bile objavljene v Uradnem listu, št. 22/2010 z dne 19. 3. 2010, veljati pa začnejo 3. 4. 2010.

4.4 PREDSEDNIK SODIŠČA

Glede vodenja in upravljanja novela ZS-I podrobneje spreminja 9. poglavje ZS-UPB4 (Uradni list RS, št. 94/2007) v naslovu Sodna uprava. Spremeni se 61. člen, dodajo se mu tudi 61. a, 61. b in 61. c člen. Tudi 62. členu se dodata še 62. a in 62. b člen.

Po noveli ZS-I (62. člen) je lahko za predsednika sodišča imenovan sodnik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da je ob prijavi mlajši od 64 let;
- da je sodniško službo na sodišču enakega ali višjega položaja uspešno opravljal vsaj tri leta;
- da prijavi predloži šestletni strateški program dela sodišča.

ZS-I v 3. odstavku 62. a člena določa tudi, da pri izbiri oziroma imenovanju kandidata sodni svet upošteva zlasti naslednje kriterije:

- potrebe konkretnega sodišča;
- strateški program dela sodišča, ki ga pripravi in predstavi kandidat;
- kandidatove strokovne kvalifikacije in posebna znanja, izkušnje, priporočila in dosežke v zvezi z sojenjem;
- kandidatovo znanje tujih jezikov.

Predsednike sodišč, razen predsednika Vrhovnega sodišča imenuje z odločbo sodni svet, na podlagi predhodnega mnenja ministra za pravosodje in predsednika neposredno višjega sodišča oziroma predsednika okrožnega sodišča za imenovanje predsednika okrajnega sodišča, za dobo šestih let z možnostjo ponovnega

imenovanja (MP, Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih z obrazložitvami, obrazložitev k 14. členu).

V 3. odstavku 62. b člena ZS-I je natančneje opredeljen šestletni strateški program dela sodišča. Ta mora vsebovati zlasti oceno stanja na sodišču, oceno tveganj in priložnosti za izboljšanje poslovanja sodišča, opis področij delovanja in opredelitev poslovnih ciljev glede dostopa do sodišča, vključno s postopki alternativnega reševanja sporov, kakovosti storitev, nepristranskosti, odgovornosti za rezultate, učinkovitosti in transparentnosti, navedbo ukrepov za vsako od področij dela, opredelitev nosilcev ukrepov in rokov za njihovo izvedbo ter kriterije za merjenje učinkov in za ocenjevanje doseganja poslovnih ciljev.

Predsednik sodišča mora v okviru programa Centra za izobraževanje v pravosodju najpozneje v šestih mesecih od imenovanja opraviti program usposabljanja za vodstveno funkcijo v sodstvu. Po zaključku usposabljanja predsednik sodišča sodnemu svetu in ministru, pristojnemu za pravosodje, predloži potrdilo o opravljenem usposabljanju. Če ne opravi strokovnega usposabljanja v predpisanem roku, mu funkcija predsednika sodišča preneha (ZS-I, 2 odst. 62. člena).

V 61. členu ZS-I je opredeljeno, da so zadeve sodne uprave v pristojnosti predsednika sodišča in direktorja sodišča.

To je tudi pomembna novost v upravljanju sodišč, da gre za zadeve sodne uprave deljena pristojnost predsednikov sodišč in direktorjev sodišč in niso več izključna pristojnost samo predsednikov sodišč.

Nova zakonodaja pa ne spreminja razlogov za prenehanje funkcije predsedniku sodišča. Po ZS-UPB4 v 63. členu predsedniku sodišča preneha funkcija:

- če mu preneha ali je razrešen sodniške funkcije;
- če je imenovan za sodnika ali predsednika drugega sodišča;
- če se odpove funkciji predsednika sodišča;
- po poteku mandata, če ni ponovno imenovan.

Predsednik sodišča se lahko razreši funkcije tudi:

- če zadev sodne uprave ne opravlja v skladu s predpisi ali če jih ne opravlja pravočasno;
- če s kršitvijo predpisov ali kako drugače okrne načelo neodvisnosti sodnikov pri sojenju;
- če krši ali dopusti kršitev predpisov v zvezi z dodeljevanjem zadev

V noveli ZS-I pa se k prejšnjim točkam 64. člena ZS-UPB4 doda še nova alineja:

- če sodišče, ki mu predseduje, dve leti zaporedoma neupravičeno ne doseže načrtovanih poslovnih rezultatov v skladu z letnim programom dela sodišča, ki ga je sprejel predsednik sodišča.

V 5. in 6. odstavku 61. člena ZS-I je določeno tudi, da ima sodišče, pri katerem sodniško službo opravlja najmanj petdeset sodnikov, lahko dva podpredsednika sodišča, sodišče z več kot sto sodniki pa največ tri podpredsednike.

Če ima sodišče več kot enega podpredsednika, predsednik sodišča pooblasti enega izmed njih za nadomeščanje, če pooblastila ni, predsednika nadomešča podpredsednik, ki dalj časa opravlja sodniško funkcijo.

Če ostane sodišče brez predsednika, se lahko za čas do šest mesecev za opravljanje dolžnosti predsednika imenuje sodnik enakega ali višjega položaja. Izjemoma se lahko imenovanje ponovi za nadaljnjih šest mesecev. Začasnega predsednika sodišča imenuje predsednik neposredno višjega sodišča, začasnega predsednika okrajnega sodišča, ki je organizacijska enota okrožnega sodišča, predsednik tega okrožnega sodišča, začasnega predsednika vrhovnega sodišča pa občna seja Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

Zakon o sodniški službi (ZSS, Uradni list RS št. 94/07) v 74. členu tudi določa, da sodniku preneha sodniška služba po zakonu z upokojitvijo, vendar najpozneje, ko dopolni 70 let starosti.

4.5 DIREKTOR SODIŠČA

Pomembna novost, ki jo je uvedla novela ZS-I je, da zadeve sodne uprave niso več izključna pristojnost samo predsednika sodišča, ampak tudi direktorja sodišča.

V 61. a členu ZS-I je opredeljeno, da imajo lahko za izvrševanje zadev sodne uprave okrožna sodišča, višja sodišča in Upravno sodišče Republike Slovenije ali posamezno višje sodišče za nižja sodišča na njegovem območju ter Okrajno sodišče v Ljubljani, direktorja sodišča. Posamezno okrajno sodišče ima lahko direktorja sodišča, če na višjem sodišču ni direktorja sodišča za nižja sodišča na območju tega višjega sodišča. Direktor sodišča samostojno opravlja klasične menedžerske naloge sodne uprave za celotno območje Okrajnega sodišča v Ljubljani, okrožnega ali višjega sodišča oziroma za zunanje oddelke tega sodišča, ki se nanašajo na materialno, tehnično in finančno poslovanje sodišča, vodenje postopkov javnih naročil, odločanje o kadrovskih zadevah sodnega osebja, zagotavljanje varnosti na sodišču, spremljanje, analiziranje in pripravo prenove poslovnih procesov ter opravlja druge naloge sodne uprave na podlagi pooblastila predsednika pristojnega sodišča razen nalog, ki se nanašajo na opravljanje sodniške službe.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije ima generalnega sekretarja, ki je funkcionar in opravlja naloge iz prejšnjega odstavka.

Če posamezno sodišče v skladu s prvim odstavkom tega člena nima direktorja, naloge iz njegove pristojnosti opravlja predsednik sodišča.

Direktor sodišča mora pridobiti funkcionalna znanja o kadrovanju, vodenju in upravljanju sodišča, razvijanju dobrih delovnih odnosov, oblikovanju organizacijske strukture, uporabi inovativnih strategij, zbiranju, analiziranju in uporabi informacij, upravljanju s proračunom sodišča, komuniciranju z javnostmi, upravljanju z znanjem, ter druga specialna znanja v okviru strokovnega usposabljanja za direktorje sodišč najpozneje v šestih mesecih od imenovanja. Po zaključku usposabljanja direktor sodišča ministru, pristojnemu za pravosodje, predloži potrdilo o opravljenem

usposabljanju. Če ne opravi strokovnega usposabljanja v predpisanem roku, mu funkcija direktorja sodišča preneha. Vsebinsko in trajanje programa strokovnega usposabljanja, ki ga izvaja Center za izobraževanje v pravosodju, s podzakonskim aktom predpiše minister, pristojen za pravosodje (ZS-I, 61. c člen).

Uvedba direktorja sodišča odpira novo delovno mesto »direktor sodišča« na okrožnih in višjih sodiščih, na Upravnem sodišču Republike Slovenije in na Okrajnem sodišču v Ljubljani ali pa na posameznem višjem sodišču za nižja sodišča na njegovem območju. Zadnja navedba je pomembna predvsem zaradi uresničevanja načela racionalnosti, saj bo tako lahko na primer direktor Okrožnega sodišča v Ljubljani tudi direktor okrajnih sodišč iz njegovega območja, razen za Okrajno sodišče v Ljubljani.

Z uvedbo delovnega mesta direktor sodišča, se ukine delovno mesto sekretar sodišča. Sekretar Okrajnega sodišča v Ljubljani, sekretarji okrožnih in višjih sodišč sodišča po novem opravljajo naloge kot vršilec dolžnosti direktorja sodišča, in sicer do imenovanja direktorjev sodišč (Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih s komentarji, komentar k 42. členu).

Direktorje sodišč na predlog predsednika sodišča imenuje in razrešuje minister, pristojen za pravosodje, po predhodnem ustnem razgovoru s kandidati, ki najbolj izpolnjujejo pogoje in kriterije za imenovanje. Minister pri imenovanjih upošteva znanja, priporočila in dosežke direktorjev oziroma kandidatov za direktorje iz prvega odstavka 61. c člena ZS-I.

Direktor sodišča je imenovan za dobo petih let z možnostjo ponovnega imenovanja (po ZS-I, 62. b člen).

S funkcijo direktorja sodišč naj bi uvedli koncept določene samostojnosti, vendar pa mora biti z namenom učinkovitega delovanja sodišč zagotovljeno dobro sodelovanje med predsednikom in direktorjem oziroma generalnim sekretarjem sodišča (Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih s komentarji, komentar k 12. členu).

Direktor sodišča ne sme opravljati pridobitnih dejavnosti, razen znanstvenega, raziskovalnega, pedagoškega, umetniškega in publicističnega dela oziroma kulturne dejavnosti (ZS-I, 8 odst. 61. b člena).

4.6 REORGANIZACIJA VODENJA SODIŠČ PRVE STOPNJE

V Republiki Sloveniji se sodišča na prvi stopnji delijo na okrajna sodišča in okrožna sodišča.

Z dnem uveljavitve ZS-I postanejo okrajna sodišča organizacijske enote okrožnih sodišč z njihovega območja. Izjema je Okrajno sodišče v Ljubljani, ki zaradi svoje specifičnosti nadaljuje svoje delo kot samostojna enota. Okrajno sodišče v Ljubljani je imelo na dan 31. 12. 2008 (vir: LP 2009) zaposlenih 117 sodnikov in 388 sodnega

osebja. To pomeni, da jih je od vseh zaposlenih sodnikov na dan 31. 12. 2008 v Republiki Sloveniji, predstavljalo na Okrajnem sodišču v Ljubljani kar 10,96 %.

Z dnem uveljavitve ZS-I predsedniki okrajnih sodišč, katera postanejo organizacijske enote posameznega okrožnega sodišča, nadaljujejo z delom kot predsedniki okrajnih sodišč do izteka dobe, za katero so bili imenovani.

Postopki za imenovanje predsednikov sodišč, ki so se začeli pred uveljavitvijo ZS-I, se dokončajo po dosedanjih predpisih (po ZS-I, 41. člen).

Podpredsednikom okrajnih sodišč, razen podpredsednikom Okrajnega sodišča v Ljubljani, preneha funkcija z 31. 12. 2010.

Postopki za imenovanje podpredsednikov okrajnih sodišč, ki so bili začeti pred uveljavitvijo ZS-I, se ustavijo (ZS-I, 40. člen).

5 SODNI ZAOSTANKI

5.1 RAZLOGI ZA NASTANEK

Nastanek sodnih zaostankov sega že v začetek zadnjega desetletja prejšnjega stoletja. Pri ugotavljanju razlogov za nastanek in naraščanje sodnih zaostankov v obdobju 1990 - 1997, je nujno opredeliti in oceniti vse okoliščine in pogoje, ki po splošno sprejetih načelih upravljanja in delovanja sodne oblasti lahko vplivajo na učinkovitost dela sodišč in znotraj tega na storilnost sodnikov in sodnega osebja.

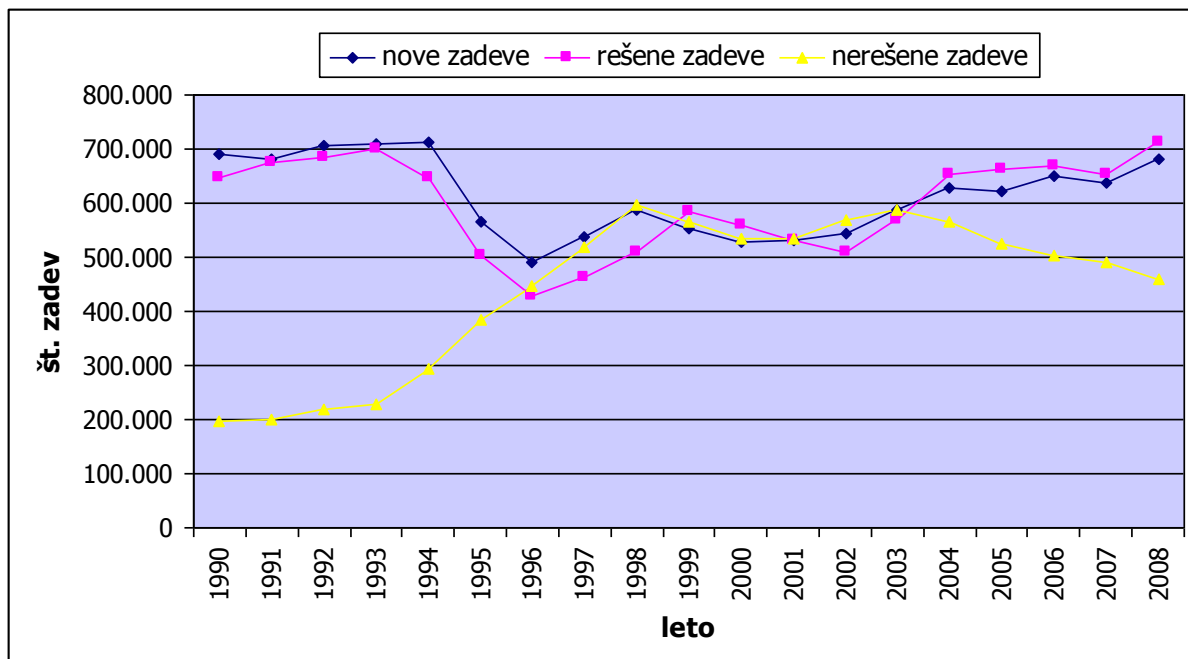
Ob ugotovitvi, da se v navedenem obdobju število novih zadev ni povečalo, pač pa celo nekoliko zmanjšalo, je posebej pomembno analizirati organizacijo in način dela, neposredno pred začetkom naraščanja sodnih zaostankov in v obdobju njihovega povečanja, ter morebitne spremembe vseh drugih okoliščin, ki vplivajo na hitrost in obseg dela sodišč in sodnikov. Navedeno je že bilo, da to obdobje sovпада z reorganizacijo sodstva v letih 1994 in 1995. Spremljale so jo okoliščine, ki so dodatno zmanjšale učinkovitost sodišč v teh letih.

Na navedeni podlagi je na splošni ravni možno oblikovati oceno, da so sodni zaostanki, do katerih je prišlo sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja, predvsem posledica naslednjih razlogov, povzetih in prikazanih po stopnji njihovega pomena in vpliva na delo sodišč:

- zahtevne zakonske in organizacijske izvedbe ustavnega načela o delitvi oblasti, z oblikovanjem neodvisnega sodstva, pri čemer so spremenjenemu položaju sodišč in sodnikov le postopno sledile vse normativne in organizacijske spremembe, ki so nujne za učinkovito izvrševanje sodne funkcije;
- v tem okviru opravljene reorganizacije sodstva v letih 1994 in 1995 s podaljšanimi učinki velikih organizacijskih in kadrovskih sprememb, ki jih je povzročila;
- zmanjšane storilnosti v obdobju pred in po izvedbi sodne reforme, zaradi same reforme in spremljajočih posledic, s postopnim povečanjem storilnosti šele po organizacijski in kadrovske ustalitvi in ob ponovni uvedbi normativov pričakovanega obsega sodniškega dela;
- nezadostne pozornosti pri spremljanju statističnega gibanja zadev in zmanjšane storilnosti predvsem v obdobju od 1994 do 1997 ter posledične zamude pri pripravi in izvedbi ukrepov za povečanje učinkovitosti dela;
- povečane fluktuacije sodnikov z upokojitvijo ali odhodom izkušenih sodnih kadrov v zasebni sektor (odvetništvo, notariat, pravne službe), pri čemer so te sodnike postopno nadomestili mlajši in manj izkušeni;
- neustrezne odzivnosti na razpisana prosta sodniška mesta, zaradi negotovosti vstopa v sodniški "karierni" sistem, ob nezadostnih možnostih za zadržanje najboljših kadrov po opravljenem državnem pravniškem izpitu, za izkušene in uveljavljene kadre pa tudi zaradi neustreznega plačnega statusa;
- družbenih sprememb, ki so hkrati potekale na vseh področjih in vplivale na delo sodišč, vključno s povečano zahtevnostjo obravnavanih zadev v

celotnem navedenem obdobju (Sodni zaostanki v Republiki Sloveniji, 2002, str. 22).

Graf 1 : Pregled gibanja zadev¹

Vir: SS 1991–SS 2009

5.2 DEFINICIJA SODNIH ZAOSTANKOV

5.2.1 Sodni zaostanki v statističnem smislu

Sodni zaostanki v statističnem smislu so nerešeni sodni spisi na posameznem sodišču, katerih število presega polovico povprečnega letnega pripada zadev na posameznem sodišču z območja Republike Slovenije.

Glede na število nerešenih zadev konec leta 2004, to je 566.588 spisov (v tem številu ni zajeto področje prekrškov), kar predstavlja statistično skupno število nerešenih zadev na vseh sodiščih, bi bilo treba to število do konca leta 2010 zmanjšati za polovico, to je na 284.000 spisov (Sodni zaostanki, odprava 2010, 2. 3. 2010).

5.2.2 Sodni zaostanki v vsebinskem smislu

Sodni zaostanki v vsebinskem smislu so nerešeni sodni spisi na posameznem sodišču, ki se na tem sodišču nahajajo dalj časa, kot je to določeno v 50. členu Sodnega reda

¹ Pred letom 1995 so se pri Grafu 1 upoštevale zadeve Temeljnega sodišča.

za posamezno vrsto sodišča in odprte sodne zadeve (Sodni zaostanki, odprava 2010, 2. 3. 2010).

5.3 RAZLOGI ZA ODPRAVO SODNIH ZAOSTANKOV

Pravica do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave pomeni pravico vsakogar, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebne odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče. Na podlagi odločbe Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru Lukenda v. Slovenija z dne 6. 10. 2005 in poznejše odločbe ter odločba Ustavnega sodišča RS U-I-65/05 z dne 22. 9. 2005 je bilo potrebno stanje vzpostaviti tako, da bo morala biti zagotovljena pravica do sojenja brez nepotrebne odlašanja. Poleg neposredne povzročajo nekateri sodni zaostanki posredno tudi veliko gospodarsko škodo (Sodni zaostanki, odprava 2010, 2. 3. 2010).

5.4 PROJEKT LUKENDA

S projektom Lukenda se je Ministrstvo za pravosodje odzvalo z opredelitvijo ustreznih ukrepov za odpravo sodnih zaostankov. Projekt Lukenda je bil sprejet 12. 12. 2005, trajal pa naj bi do konca leta 2010, torej do 31. 12. 2010. Gre za program za povečanje učinkovitosti sodstva in odprave sodnih zaostankov. Cilji so bili pa jasni: doseženi bodo, če ima sodišče na navedeni dan manj nerešenih zadev, kot je polovica njegovega povprečnega letnega pripada oziroma novo prejetih zadev. V obdobju 2005–2008 se je na ta račun povečalo število sodnikov in sodnega osebja (Pravosodje za enako varstvo pravic, 2008, str. 8).

5.5 PREDLOG VLADE ZA POSTOPNO SKRAJŠEVANJE ČASA

Predlog Vlade RS za postopno skrajševanje časa za rešitev spisa na posameznih sodiščih je bil naslednji:

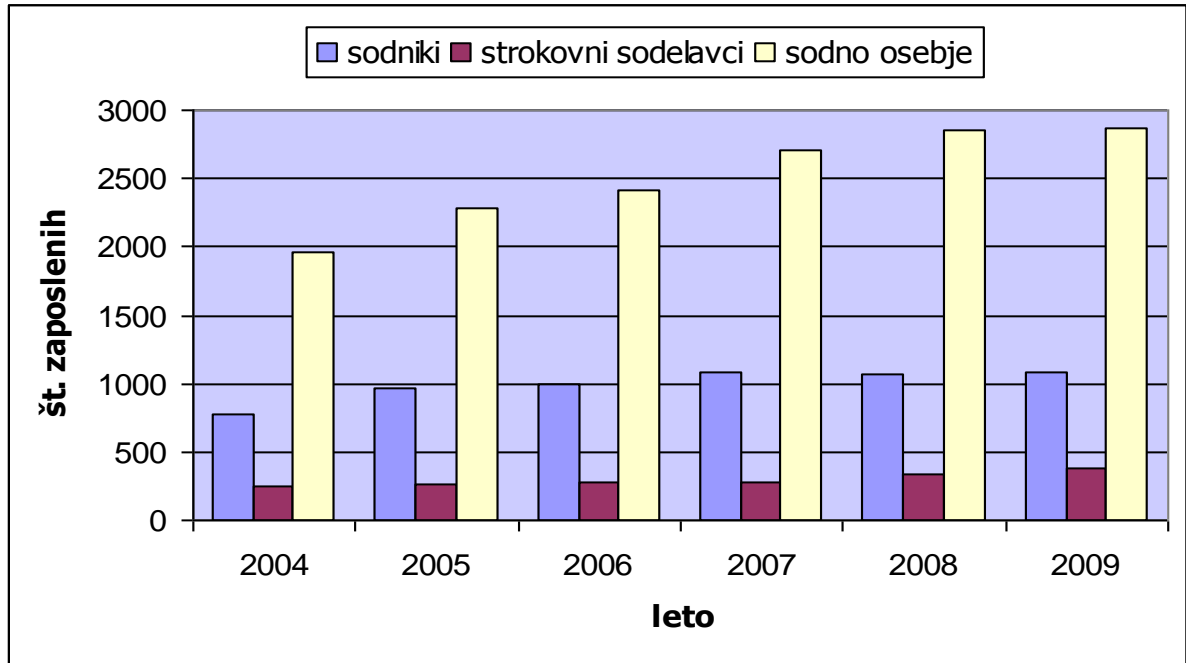
- okrajna sodišča: od 18 mesecev v letu 2006 na 6 mesecev v letu 2010
- okrožna sodišča: od 18 mesecev v letu 2006 na 6 mesecev v letu 2010
- višja sodišča: rok 6 mesecev ostane nespremenjen do leta 2010
- vrhovno sodišče: od nedoločenega roka v letu 2006 na rok 6 mesecev v letu 2010 (Sodni zaostanki, odprava 2010, 2. 3. 2010).

5.6 NOVE ZAPOSLOTITVE

Zaradi ustrezne zagotovitve tekočega opravljanja dela ter sodelovanja pri odpravi sodnih zaostankov so se v letih 2004–2009 načrtovale nove zaposlitve. Poleg zapolnitve prostih delovnih mest, so se sklepala še delovna razmerja za določen čas po Projektu Lukenda, do 31. 12. 2010.

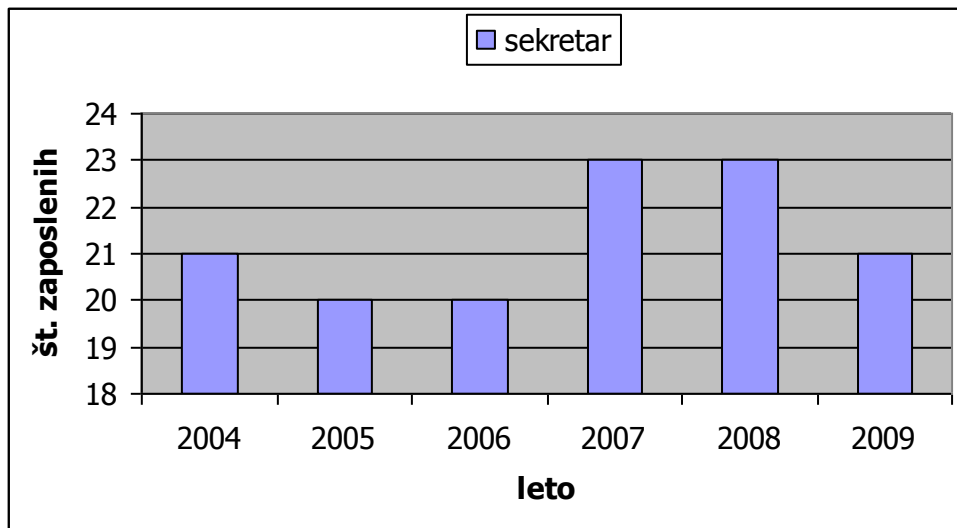

Graf 2: Stanje števila zaposlenih na dan 31. 12.²

Vir: SS 2005–SS 2009.

Graf 3: Stanje števila zaposlenih sekretarjev na sodiščih na dan 31. 12.

Vir: SS 2005–SS 2009.

² Graf 2 prikazuje stanje zaposlenosti na dan 31. 12. za navedena leta. Za leto 2009 je podana vrednost na dan 30. 9. 2009, vključno z Grafom 3. Prikazane vrednosti so zajete iz naslednjih sodišč: Vrhovno sodišče RS, Višja sodišča, Okrožna sodišča, Okrajna sodišča, Upravno sodišče RS, Višje DSS, Delovna in socialno sodišče. V tabeli so izzeta delovna mesta sekretar, katera prikazuje Graf 3.

5.7 POVEČANJE UČINKOVITOSTI V SODSTVU

V mandatu 2004 do 2008 je bilo v Državnem zboru Republike Slovenije sprejetih 62 zakonov, ki jih je v okviru Vlade Republike Slovenije pripravilo Ministrstvo za pravosodje, in sicer:

- 10 v letu 2005,
- 17 v letu 2006,
- 19 v letu 2007 in
- 16 v letu 2008.

Všteti so vsi zakoni, ki jih je za obravnavo na Vladi Republike Slovenije pripravilo Ministrstvo za pravosodje, ni pa všteti ZSReg-D, ki sicer sodi v pristojnost Ministrstva za pravosodje, vendar ga je glede na vsebino novele za obravnavo na vladi pripravilo Ministrstvo za javno upravo.

Izdani so bili 103 podzakonski predpisi iz delovnega področja Ministrstva za pravosodje, in sicer:

- 4 v letu 2004,
- 11 v letu 2005,
- 32 v letu 2006,
- 32 v letu 2007 in
- 24 v letu 2008.

Všteti so vsi podzakonski predpisi, ki jih je izdal minister za pravosodje (sam ali skupaj z drugimi ministri), podzakonski predpisi, h katerim je minister za pravosodje dal svoje soglasje, in podzakonski predpisi, ki jih je za sprejem na Vladi Republike Slovenije pripravilo Ministrstvo za pravosodje, nista pa všteti Uredba o spremembi Uredbe o sodnem registru (UL RS, št. 98/2007) in Uredba o dopolnitvi Uredbe o sodnem registru (UL RS, št. 13/2008), ki sicer sodita v delovno področje Ministrstva za pravosodje, vendar ju je za sprejem na vladi pripravilo Ministrstvo za javno upravo (Doseženi cilji Ministrstva za pravosodje v letih 2004–2008, 2008, str. 4).

5.8 IZVAJALCI PROJEKTA LUKENDA

Izvajalci projekta Lukenda in drugi sodelujoči so:

- Vrhovno sodišče RS ter vsa druga sodišča v RS,
- Sodni svet,
- Vlada RS: – Ministrstvo za pravosodje,
  - Ministrstvo za notranje zadeve, Policija RS,
  - Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
- Državni zbor RS; Odbor za notranje zadeve in pravosodje,
- Vrhovno državno tožilstvo,
- Državni svet RS,
- Odvetniška zbornica Slovenije,
- Notarska zbornica Slovenije,
- Zbornica izvršiteljev,
- Državno revizijska komisija,

- Varuh človekovih pravic,
- Strokovne pravne institucije in profesionalna združenja,
- Nevladne organizacije (Sodni zaostanki, odprava 2010, 2. 3. 2010).

5.9 UKREPI ZA ZAGOTOVITEV VEČJE UČINKOVITOSTI SODSTVA

5.9.1 Glavni ukrepi

Glavni ukrepi za zagotovitev večje učinkovitosti sodstva in odpravo sodnih zaostankov v Sloveniji so:

- zagotovitev prostorskih pogojev v skladu s strategijo prostorskega razvoja pravosodnega sistema;
- dodatna zagotovitev in organiziranje človeških virov oziroma strokovnega osebja za določen čas do 31. 12. 2010, ko je načrtovana odprava sodnih zaostankov;
- stimulatивно nagrajevanje sodnega osebja za odpravljanje sodnih zaostankov (Sodni zaostanki, odprava 2010, 2. 3. 2010).

5.9.2 Drugi ukrepi

Drugi ukrepi za povečanje učinkovitosti sodstva pa so:

- poenostavitev zakonodaje in standardizacija sodnih postopkov;
- popolna informatizacija sodišč;
- dodatno usposabljanje sodnikov in tožilcev, z uvedbo specializacije sodnikov;
- reorganizacija in boljše upravljanje sodišč – opraviti analizo velikosti optimalne organizacijske enote najmanjšega še učinkovitega sodišča ter v kazenskih zadevah možnost specializacije sodišč – določitev pristojnosti sodišča za širše območje;
- stimuliranje kakovosti in učinkovitosti dela tožilcev in pravobranilcev;
- sprememba na področju sodnih taks in povprečnin z namenom večjega sorazmerja med njihovo višino in dejanskimi stroški postopkov;
- sprememba odvetniške tarife v smeri pospešitve postopkov in priznavanja potrebnih stroškov v skladu z dejansko vložnim delom;
- vzpostavitev hitrega in učinkovitega sistema izterjave kazni, povprečnin in sodnih taks;
- vzpostavitev sistema, ki bo pospešil in poenostavil reševanje bagatelnih zadev;
- vzpodbujanje državljanske zavesti, ki bo poudarjala zaupanje in spoštovanje do pravosodnih organov in njihovih delavcev;
- zagotovitev večje varnosti na sodiščih;

- zagotovitev stalnosti sodnikov na sodiščih, z možnostjo napredovanja tako v višji plačni razred in tudi v višji sodniški naziv na istem sodišču in istem pravnem področju;
- zagotovitev mobilnosti sodnikov in/ali sodnih spisov;
- prenova sodne statistike;
- ustanovitev koordinacijskega telesa za statistično spremljanje dela sodišč med Ministrstvom za pravosodje, sodnim svetom in Vrhovnim sodiščem;
- podatki iz enotne statistične baze morajo biti dostopni vsem uporabnikom: Ministrstvu za pravosodje, Sodnemu svetu, Vrhovnemu sodišču in vsem sodiščem, z upoštevanjem predpisov o varstvu osebnih podatkov;
- realizacija Lukende za pomembnejše zadeve po stanju na dan 30. 6. 2007 (Sodni zaostanki, odprava 2010, 2. 3. 2010).

6 INFORMATIZACIJA SODIŠČ

6.1 CENTER ZA INFORMATIKO PRI VRHOVNEM SODIŠČU REPUBLIKE SLOVENIJE

Center za informatiko pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije (v nadaljevanju CIF) je na podlagi 70. člena Zakona o sodiščih posebna organizacijska enota Vrhovnega sodišča in ključna enota, ki skrbi za enotno tehnološko podporo poslovanja sodišč (LP 2009, str. 56).

Po spremembah in dopolnitvah sodnega reda z dne 25. 2. 2010 se v 18. členu spremeni drugi odstavek 46. člena, ki pravi, da: "Center za informatiko vodi sodnik, ki je določen, da vodi notranjo organizacijsko enoto za področje evidentiranja sodne prakse."

Tehnološka podpora poslovanja sodišč zajema zagotavljanje vseh potrebnih pogojev za uporabo modernih informacijskih tehnologij (v nadaljevanju IT) pri poslovanju sodišč. Gre za namestitve in uporabo povezanih računalniških mrež, nakup in vzdrževanje standardne namizne računalniške opreme, razvoj in uporabo specializiranih informacijskih sistemov za spremljanje sodobnih postopkov, sodnih registrov in pravnega informacijskega sistema, ter za izobraževanje tako sodnikov kot sodnega osebja.

V organizacijo tehnološke podpore ne spada samo vodenje vpisnikov, zemljiške knjige in sodnega registra ter pravnega informacijskega sistema s pomočjo informacijsko komunikacijske tehnologije, ampak tudi zagotavljanje informacij za učinkovito poslovanje sodišča (LP 2009, str. 56).

Na podlagi akta o notranji organizaciji in sistemizaciji Vrhovnega sodišča CIF sestavljajo posamezni oddelki kot organizacijske enote:

Oddelek za produkcijo, ki je odgovoren za:

- centralno produkcijsko okolje,
- infrastrukturo, vključno z lokalnimi računalniškimi mrežami,
- pomoč uporabnikom,
- namizno računalništvo,
- vzdrževanje strojne opreme,
- varnostno kopiranje podatkov.

Oddelek za razvoj, ki je odgovoren za tehnični del posameznih projektov:

- PUND – informacijski sistem za spremljanje pravnih postopkov (P, Pd, Pg, CP, CPd, CPg, U, IPS),
- BPP – informacijski sistem za spremljanje postopkov brezplačne pravne pomoči,
- INS/St – informacijski sistem za spremljanje insolvenčnih/stečajnih postopkov (I, Ig, In, Z, CoVL),

- ZK – informacijski sistem za spremljanje poslovanja in vodenja zemljiške knjige,
- SRG – informacijski sistem za spremljanje poslovanja in vodenja sodnega registra,
- PRs – informacijski sistem za spremljanje postopkov v zvezi s prekrški,
- K – informacijski sistem za spremljanje kazenskih postopkov,
- Skupni – posamezne programske aplikacije, ki so skupne vsem informacijskim sistemom (centralni register prebivalstva, skupni imeniki osebja, odvetnikov, notarjev).

Oddelek za javna naročila, ki je odgovoren za:

- izvedbo vseh aktivnosti javnega naročanja računalniške strojne in programske opreme ter storitev s področja IT za vsa slovenska sodišča v okviru proračunskega podprograma Informatizacija sodišč;
- pravočasno in pravilno načrtovanje nabavnih aktivnosti;
- izvedbo postopkov javnega naročanja (objava obvestila o naročilu, priprava razpisne dokumentacije, vodenje postopka odpiranja ponudb, pregledovanje in ocenjevanje ponudb, sprejem odločitve o izbiri, poročanje in obveščanje o oddaji naročila);
- vodenje evidence o izvedbenih postopkih;
- pripravo in sklepanje pogodb;
- komuniciranje z zunanjimi izvajalci/dobavitelji glede same izvedbe posla;
- izvajanje nadzora nad izpolnitvijo obljub (LP 2009, str. 56).

6.2 KADROVSKO STANJE

Najbolj občutljiv problem delovanja CIF-a je neustrezna kadrovska zasedba. Razpisi za nova delovna mesta so se v veliki večini izkazali kot neuspešni. Povpraševanje po visoko usposobljenih strokovnjakih s področja IT bistveno presega ponudbo na trgu delovne sile, zato si tudi že izbrani kandidati velikokrat ne odločijo za zaposlitev, ker jim v matični službi z lahkoto ponudijo boljše finančne pogoje.

Poudariti je tudi potrebno, da so kadrovske normativi pri razvoju primerljivih sistemov v Republiki Avstriji, ki razvija primerljiv sistem za spremljanje sodnih postopkov, do petkrat višji.

6.2.1 Leto 2004

V CIF-u je bilo v letu 2004 zaposlenih 16 sodelavcev, pri delu CIF-a pa so sodelovali tudi štirje študentje (LP 2005, str. 79).

6.2.2 Leto 2005

V CIF-u je bilo v letu 2005 zaposlenih 15 sodelavcev, pri delu CIF-a pa sta v drugi polovici leta sodelovala tudi dva pogodbeni sodelavca v Oddelku za razvoj, dva študenta v Oddelku za produkcijo (help-desk) in dve študentki v tajništvu (LP 2006, poglavje 1.10.6.1).

6.2.3 Leto 2006

V CIF-u je bilo v letu 2006 zaposlenih 15 sodelavcev (kar je celo eden manj kot v letu 2005), pri delu CIF-a pa sta sodelovala tudi dva stalna pogodbeni sodelavca, šest sodelavcev, ki so se usposabljali na delovnem mestu preko posebnih programov Zavoda RS za zaposlovanje in ena študentka (LP 2007, str. 39).

6.2.4 Leto 2007

Ob koncu leta 2007 je bilo v CIF-u zaposlenih 21 sodelavcev od sistemiziranih 26 delovnih mest, pri delu CIF-a pa sta sodelovala tudi dva pogodbeni sodelavca in en študent (LP 2008, str. 76).

6.2.5 Leto 2008

V CIF je bilo ob koncu leta zaposlenih 21 sodelavcev od sistemiziranih 29, pri delu CIF pa sta sodelovala tudi dva pogodbeni sodelavec in en študent (LP 2009, str. 56).

6.3 SLUŽBA ZA INFORMATIKO

Na podlagi prvega odstavka 70. člena Zakona o sodiščih imajo okrožna in višja sodišča ter Okrajno sodišče v Ljubljani službe za informatiko, ki skrbijo za pomoč uporabnikom in segment pravnega informacijskega sistema višjih sodišč (LP 2009, str. 60).

Po 70. členu ZS služba za informatiko okrožnega sodišča opravlja naloge tudi za potrebe okrajnih sodišč z območja okrožnega sodišča. Okrajna sodišča na sedežu sodnega okrožja imajo lahko samostojno službo za informatiko, več manjših okrajnih sodišč pa ima lahko skupno službo za informatiko. Rešitev v primeru, da delavec opravlja delo systemskega inženirja poleg svojih drugih delovnih obveznosti, ni ustrezna, saj zahteva delo systemskega inženirja 100-odstotno navzočnost in zaradi vedno bolj zahtevne tehnologije tudi veliko strokovnega znanja. Vse to pomeni sorazmerno manjšo obremenjenost CIF, predvsem z opravili kot so instalacija strojne in programske opreme, pomoč pri delu z računalnikom in odprava manjših napak. Kljub temu pa vedno večja kompleksnost informacijske tehnologije zahteva stalno

spremljanje razvoja in permanentno izobraževanje sistemskih inženirjev (LP 2005, str. 95).

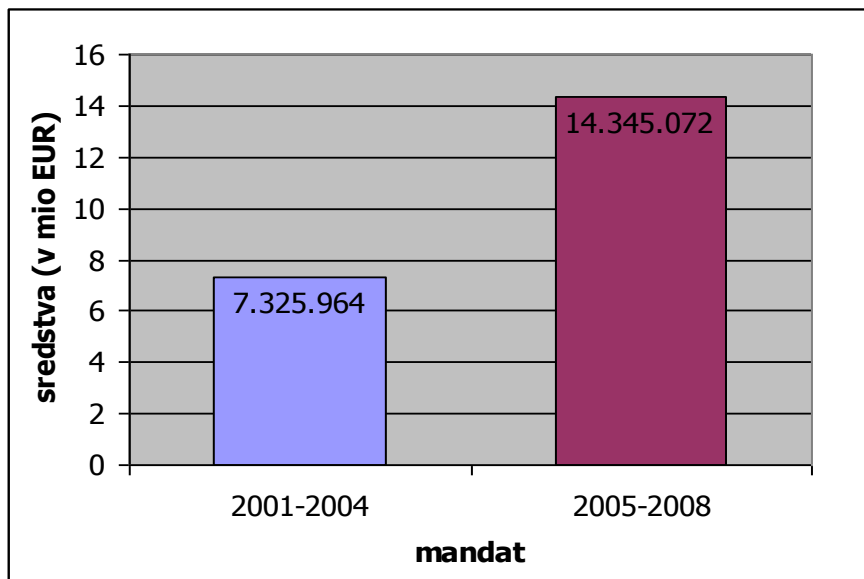
V zvezi s pomočjo uporabnikom je potrebno poudariti, da se je situacija glede kadrovske zasedenosti služb za informatiko bistveno izboljšala. Svet uporabnikov je sprejel sklep, po katerem je Vrhovnemu sodišču priporočil, da v kadrovskih načrtih zagotovi zaposlitev treh sodelavcev v službi za informatiko okrožnih sodišč, ki poslujejo na sedežu višjega sodišča. V službi za informatiko so tako predvideni en sistemski inženir in dva računalniška tehnika, ki sta odgovorna za podporo uporabnikov na okrajnih oziroma višjih sodiščih. Na ta način je zagotovljena tudi njuna medsebojna zamenjava. Na ostalih okrožnih sodiščih sta predvidena en sistemski inženir in en računalniški tehnik. Tako spremenjeni kadrovski načrti in s tem posledično tudi sistemizacije omogočajo bistveno večjo kvaliteto dela služb (LP 2009, str. 60).

6.4 INVESTIRANJA V OPREMO

Cilj oddelka za javna naročila je, da na javnem razpisu izbere strojno in programsko opremo, ki zadosti uporabniškim potrebam in je kompatibilna z obstoječo infrastrukturo ter ima najugodnejše razmerje cene in kvalitete, pri čemer kvaliteta pomeni učinkovitost, varnost, zanesljivost in uporabnost. Bistveno bolj zahtevno in občutljivo pa je naročanje storitev razvoja oziroma izgradnje specialnih informacijskih rešitev, pri katerih so ocenjene vrednosti zelo visoke (nad evropskim pragom 137.000 EUR). Pri tem je potrebno upoštevati skupne strateške usmeritve in standarde razvojnega oddelka. V okviru postopka javnega naročanja je v teh primerih še posebej zahtevno oblikovanje pogojev in meril za izbiro najugodnejše ponudbe ter predvsem priprava funkcionalnih specifikacij s popisom poslovnih procesov, ki služi kot podlaga za oblikovanje ponudbene cene. Pri vsem tem je potrebno tesno sodelovanje z oddelkom za razvoj in vodji projektov (LP 2008, str. 77).

Graf 4: Sredstva namenjena informatizaciji sodišč

Vir: Doseženi cilji na področju pravosodja 2005–2008, str.22

6.4.1 Leto 2005

Nakup računalniške strojne opreme po sklopih po odprtem postopku:

- osebni računalnik in 17" LCD zaslon – 700 kosov,
- 15" LCD zaslon – 260 kosov,
- laserski tiskalnik – 440 kosov,
- laserski tiskalnik-GDI – 260 kosov,
- prenosni računalnik – 20 kosov.

Izgradnja računalniške programske opreme po omejenem postopku:

- izdelava grafičnega vmesnika v javanski kodi;
- izdelava modulov v J2EE tehnologiji za srednji nivo;
- portal (JSP) za Bea Weblogic Server;
- nakup strežniške opreme – regionalni strežniški sistemi, diskovno polje, enoti za shranjevanje podatkov, po odprtem postopku;
- nakup sistema za neprekinjeno napajanje – UPS (3 kosi);
- nakup aktivne mrežne opreme po odprtem postopku;
- nakup programske opreme Novell – licence za nadgradnjo Netware 7.0 in ZENworks 7.0 (1600 kosov) po odprtem postopku.

Zmanjšanje sodnih zaostankov na področju izvršbe – lastna udeležba za potrebe prenovljenega informacijskega sistema za spremljanje izvršilnih postopkov na izvršilnih oddelkih Okrajnih sodišč:

- nakup osebnih računalnikov in 17" LCD zaslonov – 340 kosov, po odprtem postopku;

- nakup osebnih računalnikov in 17" LCD zaslonov – dodatnih 28 kosov, po postopku s pogajanjem brez predhodne objave;
- nakup mrežnih tiskalnikov – 120 kosov, po odprtem postopku;
- nakup aplikacijskih strežnikov – 3 kosi, po odprtem postopku (LP 2006, poglavje 1.10.6.15.1).

6.4.2 Leto 2006

Informatizacija sodišč – skupna poraba 781.708.106,77 SIT za nakup in gradnjo osnovnih sredstev.

V letu 2006 je bilo za investicije v računalniško strojno in licenčno programsko opremo v omrežju sodišč (LAN) in investicijsko vzdrževanje porabljenih 489.513.135,80 SIT za:

- nakup 1700 kosov osebnih računalnikov in 17" LCD zaslonov, 29 kosov delovnih postaj z 19" LCD zasloni za systemske inženirje, 84 kosov prenosnih računalnikov, 391 kosov pisarniških mrežnih tiskalnikov, 65 kosov večuporabniških mrežnih tiskalnikov, lokalnih strežnikov (24 kosov datotečnih strežnikov + spletni strežnik), aktivne in pasivne mrežne opreme, UPS sistemov, licenčne programske opreme Novell za 1600 uporabnikov (+ZEN + upgrade protection) na podlagi izvedenih odprtih postopkov in druge opreme preko javnih naročil male vrednosti (sistemi za popis osnovnih sredstev, Licenca MS SQL Server...);
- izgradnjo pasivne kableske infrastrukture (LAN omrežij).

Za financiranje izdatkov za blago in storitve je bilo porabljenih 292.194.970,97 SIT na področju produkcije in razvoja (LP 2007, str. 41).

6.4.3 Leto 2007

V okviru podprograma Informatizacija sodišč je bilo v letu 2007 porabljenih skupno 4.131.464,41 EUR za investicije v osnovna sredstva sodišč in tekoče storitve s področja razvoja in produkcije – vzdrževanje licenčne (podpora programskih paketov) in nelicenčne programske opreme (osnovno in dopolnilno vzdrževanje lastnih aplikacij), storitve s področja lokalnih računalniških mrež, uvajanje uporabnikov v informacijsko okolje, izvajanje podpore uporabnikom, testiranje novih verzij aplikacij pred prehodom v produkcijo in drugo. Zaradi vzpostavitve poslovanja CoVL z dnem 3. 1. 2008 je bilo v okviru projekta Zmanjševanje sodnih zaostankov na področju izvršbe potrebno izvesti številne aktivnosti v zvezi z nakupom ustrezne strojne in programske opreme za potrebe uspešnega produkcijskega delovanja informacijskega sistema kot celote.

V letu 2007 so bili glede na vrednost naročila izvedeni različni postopki javnega naročanja:

- nakup 1.500 kosov namiznih računalnikov in 17"LCD zaslonov + 180 dodatnih LCD zaslonov za zasliševalnice in razpravne dvorane;
- nakup strežniške opreme in novega centralnega sistema za arhiviranje;
- nakup 130 večuporabniških mrežnih tiskalnikov;
- nakup 900 kosov pisarniških mrežnih tiskalnikov + 70 kosov prenosnih brizgalnih tiskalnikov;
- izgradnja informacijskega sistema za podporo poslovnim procesom na preiskovalnih in kazenskih oddelkih sodišč;
- nakup sistemov za neprekinjeno napajanje;
- nakup aktivne mrežne opreme;
- nakup prenosnih računalnikov;
- razvoj programskih komponent za izračun zamudnih obresti;
- nakup dodatnih licenc BRS Search za uporabnike sistema IUS INFO;
- nakup skenerjev za potrebe sodnih registrov;
- izdelava sistema za elektronsko vlaganje na CoVL;
- vzpostavitev sistema za digitalizacijo dokumentov;
- nakup licenčne programske opreme za zajem dokumentov in vsebin na CoVL.

Glede opremljenosti sodišč z namizno računalniško opremo je situacija bistveno boljša. V preteklosti se je oprema dodeljevala uporabnikom predvsem v okviru posameznega projekta iz naslova uvajanja novih informacijskih rešitev za podporo poslovanju (ZK, I, P), zato se je precej razlikovala tako po vrsti, zmogljivosti kot razporejenosti na posamezne lokacije. V okviru redne letne zamenjave zastarele in dotrajane opreme CIFr vsako leto kupi istovrstno namizno računalniško opremo, kar ustreza sprejetemu standardu maksimalne starosti opreme 4 leta. To pomeni, da se oprema, starejša od 4-ih let, sistematično izloča iz informacijskega sistema. Hkrati je bila sprejeta odločitev, da mora biti namizna računalniška oprema ves čas življenjske dobe v garanciji (48 mesecev), kar zagotavlja brezplačno odpravljanje morebitnih okvar z uporabo originalnih nadomestnih delov (LP 2008, str. 78).

6.4.4 Leto 2008

V okviru podprograma Informatizacija sodišč je bilo v letu 2008 porabljenih skupno 4.532.589,97 EUR za investicije v osnovna sredstva sodišč in tekoče storitve v skladu z načrtom informatizacije za leto 2008 in letnimi izvedbenimi plani na področju razvoja in produkcije. V okviru vseh porabljenih sredstev je bilo za izvajanje informacijske podpore poslovanju izvršilnih sodišč in Centralnega oddelka za verodostojno listino porabljenih 714.945,74 EUR.

V letu 2008 so bili uspešno realizirani naslednji postopki javnega naročanja:

- nakup računalnikov z zasloni po sklopih – (osebni računalnik in zaslon – 800 kompletov, osebni računalnik z dvema zaslonoma za razpravne dvorane – 350 kompletov, zmogljivejša delovna postaja z dvema zaslonoma – 80 kompletov, sistemska delovna postaja z dvema zaslonoma – 20 kompletov;

- nakup mrežnih tiskalnikov po sklopih (večuporabniški – 150 kosov, pisarniški – 400 kosov, osebni – 200 kosov, barvni – 70 kosov);
- nakup strežniške opreme po sklopih – centralni komunikacijski strežniški sistem – 1 kos, lokalni strežniški sistem – 14 kosov, lokalni strežniški sistem – vgradni – 6 kosov, zmogljivejši strežniški sistem – 4 kosi, redundantni strežniški sistem – 1 kos);
- nakup aktivne mrežne opreme;
- prenova in vzdrževanje spletnih strani slovenskih sodišč;
- storitve informacijske podpore v postopkih zaradi insolventnosti;
- nakup optičnih čitalcev – 60 kosov;
- nakup sistemov za neprekinjeno napajanje – 50 kosov;
- nakup programske opreme Novell Open Workgroup Suite za 4200 uporabnikov;
- nakup licenc Oracle – Database Enterprise Edition – 4 kosi, Database Standard Edition – 1 kos, Weblogic Server Standard Edition – 7 kosov;
- nakup licenc Tamino za XML podatkovno bazo;
- izvedba izobraževanja za systemske inženirje s področja Novell;
- nakup in vzdrževanje klimatskih naprav za systemske prostore;
- sodelovanje pri pripravi letnih statistik;
- nakup prenosnih računalnikov.

Obnovljene so bile vzdrževalne pogodbe za podporo programskih paketov – posredovanje tehnične pomoči za računalniško programsko opremo Oracle (Bea) in tehnična podpora za programsko opremo Oracle ter osnovno in dopolnilno vzdrževanje lastnih specializiranih aplikacij v okviru enotnega informacijskega sistema sodišč (Prekrški, I vpisnik, PRIS) (LP 2009, str. 58).

6.5 PROJEKTI

6.5.1 Enotno poslovno okolje (EPO)

Za potrebe vzpostavitve enotnega pisarniškega okolja – predvsem uvajanja nove pisarniške zbirke, je bila pripravljena posebna študija izvedljivosti, ki upošteva tako organizacijske, kot tudi ekonomske vidike zamenjave pisarniške zbirke. Po ekonomskih izračunih predstavlja uvedba Open Office v poslovanje sodišča strošek v višini 500 milijonov tolarjev, medtem ko je uvedba MS Office ovrednotena v višini ene milijarde tolarjev. Pri izračunu so bili upoštevani tako stroški licenc, kot tudi stroški izobraževanja in ustrezne tehnične podpore (LP 2007, str. 43).

Nadaljnje aktivnosti na področju izobraževanja:

- vzpostavitev mehanizma za merjenje zadovoljstva uporabnikov;
- organizacija nadaljevalnih tečajev OpenOffice, predvsem napredna uporaba urejevalnika preglednic (Calc) za določena delovna mesta (izdelava statistik, izračunov, obračunov).

Ostale aktivnosti na projektu EPO:

- storitve informacijske podpore uporabnikom,
- poenotenje namiznih računalnikov,
- poenotenje strežniške programske opreme (LP 2008, str. 81).

6.5.2 Elektronska pošta

Naloga oddelka za produkcijo je bila tudi poenotenje e-pošte po vseh sodiščih. V okviru tega so bili vsem uporabnikom e-pošte iz domene sp-rs.si izdelani elektronski naslovi v domeni www.sodisce.si. Zaradi produkcijske rabe starih naslovov (povezave z DURS, MP...) so le-ti zaenkrat ohranjeni. Ker obstaja možnost prehoda v okviru sodišč na nov sistem, se je z odklopom starega poštnega sistema oddelkov za prekrške še počakalo (LP 2007, str. 83).

6.5.3 IUS-Info

Nosilec pravnoinformacijskega sistema IUS Info namreč ni Vrhovno sodišče temveč zunanji izvajalec IUS Software d.o.o., Ljubljana. Vodenje projekta in realizacija novih zamisli je zato odvisna od poslovnih interesov zunanjega izvajalca. Glede na kadrovske spremembe pri zunanjem izvajalcu in zastoja v medsebojni komunikaciji, o katerih je projektna skupina že poročala, je delo na projektu in realizacija številnih zamisli zastala vsaj za leto dni. Nova pogodba z zunanjim izvajalcem in to samo glede izvajanja vzdrževanja samega sistema je bila tako sklenjena šele 1. 9. 2005. (LP 2005, str. 43)

Portal IUS-INFO je najsodobnejši portal z največjo zbirko pravnih informacij v Sloveniji. Portal omogoča uporabnikom enostaven in hiter dostop do zanesljivih in celovitih pravnih in poslovnih vsebin, obogatenih z dodatnimi informacijami in funkcionalnostmi. Največja prednost portala IUS-INFO je njegova enostavna uporaba, ki jo zagotavlja medsebojna povezanost vseh dokumentov.

Portal IUS-INFO je sestavljen iz treh glavnih vsebinskih sklopov; zakonodaje, sodne prakse in pravne literature. Vsebine so enotno urejene po ključnih predpisih, ki obravnavajo strokovna vprašanja, obenem pa so vsi dokumenti medsebojno povezani z drugimi sorodnimi dokumenti, strokovnimi članki, obrazci in pripomočki.

Portal IUS-INFO je razdeljen na naslednje sklope:

- Zakonodaja
- Sodna praksa
- Literatura
- Javne objave
- Pripomočki
- Dnevni IUS-INFO

(po IUS Info, 7. 3. 2010).

6.5.4 Domača stran

Projekt Domača stran je v letu 2007 nadaljeval z vodenjem, vzdrževanjem in nadgrajevanjem spletnih strani www.sodisce.si in www.sodnapraksa.si. Namen projekta je zagotoviti splošni in specializirani javnosti kar najširši možen dostop do sodnih informacij preko spleta.

- Spletišče www.sodisce.si omogoča dostop do skupnih informacij o sodnem sistemu ter ločene podstrani z informacijami o posameznih sodiščih. Za spletišče www.sodisce.si preko hierarhičnega sistema za upravljanje z vsebinami (CMS – content management system) skrbi 67 urednikov po posameznih sodiščih.

Spletišče www.sodisce.si je izredno dobro obiskano, število unikatnih (različnih) uporabnikov pa je povprečno 16.342 mesečno, kar v primerjavi z letom 2006 predstavlja 20 % rast. Statistika za obdobje januar 2006 – december 2007 izkazuje povprečno 32.630 unikatnih (različnih) obiskov mesečno. Uporabniki so v tem obdobju obiskali skupaj 4.537.541 podstrani, pri čemer so dosegli skupaj 22.987.084 posameznih zadetkov.

- Spletišče slovenske sodne prakse www.sodnapraksa.si omogoča dostop do odločb pritožbenih in Vrhovnega sodišča RS, delovati pa je začelo decembra 2005. Vsebuje sodne odločbe in pravna mnenja Vrhovnega sodišča RS, odločbe višjih sodišč, višjega delovnega in socialnega sodišča ter upravnega sodišča, ter izvlečke iz spisov o odmeri nepremoženjske škode. Okoli 90.000 dokumentov se periodično dopolnjuje in so prosto in brezplačno dostopni vsem obiskovalcem. V primerjavi z 2006 se je število različnih uporabnikov podvojilo in redno narašča. Statistika za obdobje januar 2007 – december 2007 izkazuje povprečno 8.523 unikatnih uporabnikov mesečno (rekord november 2007 z 11.580 različnimi uporabniki). Uporabniki so si v tem obdobju ogledali 6.320.992 podstrani oziroma vsak povprečno 61,8 posameznih dokumentov. Število doseženih zadetkov je preseglo 17 milijonov (LP 2008, str. 89).

6.6 VPISNIKI V SODSTVU

Tehnološka podpora poslovanja sodišč zajema zagotavljanje vseh potrebnih pogojev za uporabo modernih informacijskih tehnologij pri poslovanju sodišč. Gre za namestitve in uporabo povezanih lokalnih računalniških mrež, nakup in vzdrževanje standardne namizne računalniške opreme, razvoj in uporabo specializiranih informacijskih sistemov za spremljanje sodnih postopkov, sodnih registrov in pravnega informacijskega sistema ter za izobraževanje tako sodnikov kot sodnega osebja. Vsebinski okvir na področju enotne tehnološke podpore poslovanja sodišč opredeljujejo strateške in programske usmeritve, ki jih sprejema Svet uporabnikov za računalniško podprto informatizacijo sodišč, ki je na podlagi 70. člena Zakona o sodiščih pristojen za določanje strategije razvoja računalniške podpore v poslovanju sodišč.

V organizacijo tehnološke podpore poslovanja sodišč ne spada samo vodenje vpisnikov, zemljiške knjige in sodnega registra ter pravnega informacijskega sistema s pomočjo informacijsko komunikacijske tehnologije, ampak tudi zagotavljanje informacij za učinkovito poslovanje sodišča.

Sodni red določa, da so podatki, vodeni v vpisniku, hkrati tudi podlaga za vodenje sodnih statistik. Pri tem gre za sodne statistike, ki jih določa Ministrstvo za pravosodje, hkrati pa tudi za sodne statistike, ki jih potrebujejo predsedniki sodišč in vodje oddelkov za spremljanje dela sodnikov in sodne uprave (Strojin, 7. 3. 2010).

V nadaljevanju je podano stanje trenutne informatiziranosti vpisnikov.

6.6.1 Civilni postopki (PUND)

Projekt je namenjen zagotavljanju informacijske podpore vodenju evidenc o postopkih v civilnih zadevah in zadevah upravnih sporov. V letu 2007 je bilo delo na tem projektu usmerjeno po eni strani v vzdrževanje vpisnikov, ki so bili doslej že informatizirani v okviru tega projekta. Tako se je ves čas delalo na vsebini vseh teh vpisnikov, kar pomeni neprestano zagotavljanje njihovega dopolnjevanja in nadgradenj. Te so nujno potrebne, da se zagotovi usklajenost elektronsko vodenih vpisnikov z zakonodajnimi spremembami, saj je le tako mogoče zagotoviti njihovo uporabi v praksi.

Poleg vzdrževanja vsebine že informatiziranih vpisnikov je bilo delo usmerjeno tudi v pripravo možnosti izpisovanja tipskih obrazcev na tistih, že informatiziranih vpisnikih, ki te možnosti še ne omogočajo. Pripravljajo se tipska pisanja za vpisnike N, D in Pg. V okviru priprav na uvedbo možnosti izpisovanja tipskih pisanj na vpisniku Pg je bila v decembru 2007 organizirana serija izobraževanj za strojepiske gospodarskih oddelkov okrožnih sodišč.

Po drugi strani pa je bilo delo na tem projektu, poleg vzdrževanja že vzpostavljenih elektronsko vodenih vpisnikov, usmerjeno tudi v informatizacijo novih vpisnikov.

- Dne 1. 1. 2007 so bili dani v uporabo elektronsko vodeni vpisniki Pg, Plg, Ng in Zg, katerih priprava informatizacije se je začela že jeseni 2006.
- Aprila 2007 je bil izvršen prenos podatkov iz dosedanjega I Up vpisnika v nov informatiziran vpisnik X Ips.
- Aprila 2007 je bil informatiziran Cpg vpisnik za višja sodišča. V istem mesecu sta bila vzpostavljena dva nova vpisnika na civilnih oddelkih višjih sodišč in sicer I Ip in II Ip, ki sta izvršilna vpisnika. Prenos zadev v vpisnika I Ip in II Ip je obsegal samo zadeve iz pripada za leto 2007.
- Konec septembra je bil informatiziran III Ips vpisnik Vrhovnega sodišča. Prav tako sta bila informatizirana tudi vpisnika Cpg in G Vrhovnega sodišča, ki sta bila v začetku meseca novembra 2007 dana v uporabo. V mesecu

novembru 2007 so potekale priprave na informatizacijo vpisnikov PI in R za okrajna in okrožna sodišča.

Tudi v prihodnje bo delo na tem projektu na eni strani še vedno usmerjeno v vzdrževanje že informatiziranih vpisnikov, na drugi strani pa v informatiziranje novih vpisnikov in pomožnih knjig. Pri tem bo vzdrževanje že informatiziranih vpisnikov zahtevalo ne le vsebinsko usklajevanje teh vpisnikov z novostmi, ki jih v pravni red uvajajo razne zakonodajne spremembe, pač pa tudi večje posege na tehnični ravni, kot so na primer uvedba enotnega identifikatorja zadeve in elektronskega poslovanja s strankami (po Strojini, 7. 3. 2010).

6.6.2 Sodni register (SRG)

SRG je v popolnosti informatiziran z zakonodajo.

Najpomembnejše aktivnosti so bile:

- sodelovanje pri vzpostavitvi novega projekta e-VEM-GD pri Ministrstvu za javno upravo (MJU). Pri tem so se določile osnovne funkcionalnosti (atributi in nabor podatkov), ki so bili potrebni za uporabo nove aplikacije;
- priprava tipskih pisanj, nudenje pomoči pri usposabljanje uporabnikov sodnega registra in zagotovitev računalniške opreme za potrebe nove aplikacije;
- konec leta 2007 je potekalo aktivno testiranje nove aplikacije e-VEM-GD, tako v testnem kot v produkcijskem okolju (zaradi prenosa centralne baze podatkov sodnega registra na Poslovni register Slovenije v obdobju do 31. 1. 2008) (Strojini, 7. 3. 2010).

6.6.3 Kazenski postopki (K)

Projekt K zajema informatizacijo vseh sedanjih vpisnikov kazenskega področja na vseh stopnjah sodišč. Gre za projekt enotne – centralne baze podatkov o zadevah v kazenskem postopku in spremljanje tega postopka od prvega vpisa na nekem sodišču dalje. Je tudi prvi projekt, ki vsebuje princip enotne (enkratne in nespremenljive) opravilne številke.

V letu 2007 je bila pripravljena potrebna projektna dokumentacija s funkcionalno specifikacijo uporabniškega vmesnika, prav tako tudi model uporabniškega vmesnika. To je bila potrebna podlaga za razpis javnega naročila v odprtem postopku. Ponudbe so bile zbrane za dva sklopa razvoja, in sicer za izdelavo grafičnega vmesnika in za izdelavo servisov srednjega nivoja. Na podlagi ocene prejetih ponudb sta bili ob koncu leta 2007 sklenjeni pogodbi z izbranimi izvajalcema. Pogodbeno predviden začetek razvoja, ki naj bi trajal 6 mesecev, je predviden z začetkom leta 2008 (Strojini, 7. 3. 2010).

6.6.4 Sodna uprava (Su, SuNp in RoP)

Cilj, ki ga zasleduje projekt, je nudenje informacijske podpore vodenju evidenc sodne uprave.

V letu 2007 je delo na tem projektu sledilo novostim, ki sta jih vpeljala Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (v nadaljevanju ZVPSBNO), ki je začel veljati 1. 1. 2007, in Sodni red (v nadaljevanju SR). ZVPSBNO je med drugim predpisal dve pravni sredstvi, katerih namen je zagotavljanje varstva pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, to sta nadzorstvena pritožba in rokovni predlog ter postopek odločanja o njiju. SR pa je predpisal, da sodišča vodijo tudi dva nova vpisnika, to sta vpisnika SuNp in RoP, v katera se vpisujejo zadeve nadzorstvenih pritožb oziroma rokovnih predlogov.

Tako je bilo delo na tem projektu z elektronsko vodenega vpisnika Su razširjeno še na dva nova vpisnika, to sta vpisnika SuNp in RoP. V okviru projekta Su sta bila ta dva vpisnika vzpostavljena kot dva nova elektronsko vodena vpisnika. V produkcijo sta bila dana v začetku meseca junija 2007.

V bodoče bo delo na tem projektu usmerjeno predvsem v vzdrževanje programov elektronskih vpisnikov ter njihovo nadgrajevanje, ki bo sledilo praksi, ki se bo izoblikovala na tem področju (po Strojini, 7. 3. 2010).

6.6.5 Projekt Postopki o prekrških (PRs)

Na področju prekrškov je bil že doslej elektronsko voden pretežni del (vsi razen dveh) vpisnikov na prvi stopnji. V elektronski obliki so bili tudi vsi štirje vpisniki na višjih sodiščih. Aktivnosti projektne skupine so bile usmerjene k dopolnitvam in spremembam obstoječih programov zaradi sprememb predpisov (Zakon o prekrških (ZP-1), Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1), Sodni red) ter izgradnji novih aplikacij za novo vpeljane vpisnike (PRuz, ZSV). Temu bi morala slediti informatizacija obstoječih, a še neinformatiziranih vpisnikov (po Strojini, 7. 3. 2010).

6.6.6 Zemljiška knjiga (ZK)

ZK je v popolnosti informatizirana z zakonodajo.

Število nerešenih zemljiškooknjižnih zadev se je v letu 2007 na ravni države znižalo za 19,2 (približno 15.500 zadev). Vseh nerešenih zemljiškooknjižnih zadev v državi na dan 31. 12. 2007 je bilo 65.355. Število nerešenih zadev se je tudi v letu 2007 na obeh največjih sodiščih zmanjšalo, in sicer na Okrajnem sodišču v Ljubljani za 23,7 % in na Okrajnem sodišču v Mariboru za 18,9 %. Ti dve sodišči obravnavata skupaj več kot polovico vseh nerešenih zemljiškooknjižnih zadev v državi, zato vodstvo projekta ti dve sodišči ločeno obravnava še na posebnih rednih mesečnih sestankih.

Povprečni čas reševanja zadev je tri mesece in se vztrajno niža, 7 sodišč zadeve rešuje popolnoma tekoče, še 20 nadaljnjih sodišč je cilju tekočega reševanja zadev že zelo blizu. V začetku leta 2003 je bil povprečni čas reševanja zadev 15 mesecev (po Strojini, 7. 3. 2010).

6.6.7 Projekt Izvršba (I)

Prehod na prenovljeni informacijski sistem je bil izveden v začetku leta 2007. Sodišča uporabljajo novi vpisnik od 10. januarja 2007, prehod na prenovljeno aplikacijo se je izvajal postopoma. Po nekaterih začetnih težavah z delovanjem aplikacije, ki so bile v letu 2007 odpravljene, danes večjih težav ne zaznavamo.

Zaradi vzpostavitve Centralnega oddelka za verodostojno listino pri Okrajnem sodišču v Ljubljani, ki v celoti posluje z elektronskimi spisi, je bila v letu 2007 aplikacija ustrezno nadgrajena (po Strojini, 7. 3. 2010).

7 IZOBRAŽEVANJE V SODSTVU

7.1 CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE V PRAVOSODJU

Center za izobraževanje v sodstvu (v nadaljevanju CIP) je kot organ znotraj Ministrstva za pravosodje (MP) na podlagi 74. a člena Zakona o sodiščih (ZS-D, Uradni list št. 93/04) ustanovil minister za pravosodje 1. junija 2006. CIP skrbi za izobraževanje v pravosodju, organizira in skrbi za izvedbo različnih oblik stalnega izobraževanja sodnikov, tožilcev, državnih pravobranilcev, strokovnih sodelavcev ter sodnega osebja, organizira in skrbi za izvedbo pravniških državnih izpitov ter drugih preizkusov znanja za potrebe v pravosodju, skrbi za izvajanje izobraževanja sodniških pripravnikov in izdaja strokovne publikacije (Ministrstvo za pravosodje, 7. 3. 2010).

Izobraževalna vloga CIP-a za pravosodne organe se je pokazala za upravičeno in vse bolj nujno, še posebej od vključitve Republike Slovenije v Evropsko unijo (EU), ko je bilo treba v izobraževanje vključiti tudi spoznavanje in utrjevanje znanja o pravu EU (Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2010, str. 5).

Naloge CIP-a so opredeljene v 74. a členu ZS-UB4. Te naloge so:

- izvaja izobraževanje sodniških pripravnikov;
- organizira in skrbi za izvedbo pravniških državnih izpitov;
- organizira in skrbi za izvedbo drugih preizkusov znanja za potrebe v pravosodju;
- organizira in skrbi za izvedbo različnih oblik stalnega izobraževanja sodnikov, strokovnih sodelavcev ter sodnega osebja;
- izdaja strokovne publikacije.

Novela ZS-I pa določa, da se pred peto alineo doda nova alineja, ki se glasi:

- izvaja obvezno strokovno usposabljanje predsednikov in direktorjev sodišč.

CIP vodi direktor, ki je po določbah 71. in 71. c člena Zakona o sodniški službi (ZSS) dodeljen sodnik z mandatom treh let. O dodelitvi odloči Sodni svet na predlog ministra za pravosodje.

Za strokovno pomoč pri izvedbi nalog CIP-a je ustanovljen Strokovni svet, ki ga sestavljajo:

- dva predstavnika ministrstva, pristojnega za pravosodje,
- en predstavnik Vrhovnega sodišča republike Slovenije,
- en predstavnik Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije,
- en predstavnik Državnega pravobranilstva Republike Slovenije,
- en predstavnik Sodnega sveta Republike Slovenije,
- en predstavnik Slovenskega sodniškega društva,
- en predstavnik Društva državnih tožilcev in
- en predstavnik posamezne Pravne fakultete v Republiki Sloveniji.

Člani Strokovnega sveta so imenovani za pet let in so lahko po poteku mandata ponovno imenovani. Strokovni svet sodeluje predvsem pri oblikovanju dolgoročne

vizije CIP-a, obravnava cilje in oblike izobraževanja za tekoče leto in daje mnenje k predlogu letnega izobraževanja CIP-a za naslednje koledarsko leto, obravnava in daje mnenja o proračunskih vprašanjih CIP-a, sodeluje pri analizi izobraževalnega dela in daje druge predloge ter mnenja o delu CIP-a (Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2010, str. 8).

7.2 PRAVNA PODLAGA ZA DELOVANJE

Za svoje delovanje ima CIP vrsto zakonske in druge pravne podlage, za sodstvo pa veljajo predvsem naslednje:

- Zakon o sodiščih ZS-UPB4 (Ur. l. RS, št. 94/07, 45/08, 96/09),
- Zakon o pravniškem državnem izpitu ZPDI-UPB1 (Ur. l. RS, št. 83/03, 111/07)
- Zakon o izvršbi in zavarovanju ZIZ (Ur. l. RS št. 110/2006-UPB3, 115/2006, 3/2007-UPB4, 93/2007, 6/2008, Skl. US: U-I-354/07-6, 37/2008-ZST-1, 452008-Zarbit)
- Pravilnik o programu sodniškega pripravništva in pravniškem državnem izpitu (Ur. l. RS št. 26/08, 40/09)
- Pravilnik o zahtevanih temeljnih pravnih znanj magistrstov prava za sprejem v sodniško pripravništvo (Ur. l. RS, št. 93/08)
- Pravilnik o varovanju izpitne tajnosti pri pisnem delu pravniškega državnega izpita (Ur. l. RS, št. 33/08)
- Pravilnik o sodnih tolmačih (Ur. l. RS, št. 104/08)
- Pravilnik o zagotovitvi sredstev za strokovno izpopolnjevanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev (Ur. l. RS, št. 87/05)
- Pravilnik o štipendiranju sodnikov, državnih tožilcev in državnih pravobranilcev (Ur. l. RS, št. 74/04)
- Sodni red (Ur. l. RS, št. 17/95, 35/98, 91/98, 45/99, 22/00, 113/00, 62/01, 88/01, 102/01, 15/03, 75/04, 138/04, 74/05, 5/07, 82/07, 16/08, 93/08, 110/08, 117/08)
- Navodilo za izvajanje izpita iz poznavanja določil Sodnega reda (Ur. l. RS, št. 17/95, 35/98, 91/98, 22/00, 113/00, 62/01, 88/01, 102/01, 15/03, 74/04, 138/04, 74/05, 5/07, 16/08, 93/08, 110/08, 117/08)

7.3 LETNI NAČRT DELA

Delo CIP-a temelji na letnem načrtu, ki se oblikuje predvsem na podlagi zakonodajnih novosti in pobud, predlogov in želja zaposlenih v pravosodju. Tako oblikovani predlog letnega načrta obravnava Strokovni svet in da tudi mnenje, nato ga v dokončni obliki sprejme in s podpisom potrdi minister, pristojen za pravosodje.

Glede na posamezne nove aktualne teme na zakonodajnem področju ali glede na vprašanja, ki se pojavljajo v vsakodnevni praksi pravosodnih organov, se letni načrt dela sprti dopolnjuje in posodablja.

Letni načrt dela CIP-a se usklajuje tudi glede na razpoložljivi obseg proračunskih sredstev, ki so namenjena za njegovo delo v predlogu integralnega proračuna za naslednje proračunsko leto in se skladno z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi med letom tudi ustrezno prilagaja temu (Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2010, str. 9).

7.4 PROGRAM IZOBRAŽEVANJ

V okviru izobraževalnih dogodkov CIP izvaja vrsto izobraževanj, šol, seminarjev, delavnic, izpitov ne samo za sodnike in funkcionarje, temveč tudi za ostale zaposlene v sodstvu.

Pomembna novost ki jo je prinesla novela ZS-I je, da CIP izvaja obvezno strokovno usposabljanje predsednikov in direktorjev sodišč. Cilj strokovnega usposabljanja za predsednike in direktorje sodišč je izvesti program za opravljanje vodstvene funkcije predsednikov in direktorjev sodišč, ter predstaviti funkcionalno znanje o kadrovanju, vodenju in upravljanju sodišča, razvijanju dobrih delovnih odnosov, oblikovanju organizacijske strukture, uporabi inovativnih strategij, zbiranju, analiziranju in uporabi informacij, upravljanju proračuna sodišča, komuniciranju z javnostmi, upravljanju znanja ter drugo posebno znanje v okviru strokovnega usposabljanja za direktorje sodišč (Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2010, str. 14).

V letu 2010 je načrtovana izvedba strokovnega usposabljanja predsednikov in direktorjev sodišč petkrat, v času trajanja 2, 3 ali 5 dni.

CIP izvaja tudi vrsto drugih izobraževanj:

- uvajalne šole za novoizvoljene prvostopenjske sodnike,
- civilnopravno področje,
- šola družinskega prava,
- izobraževanje za nepravdne sodnike,
- izobraževanje za sodnike, ki sodijo v zadevah izvršbe,
- alternativno reševanje sporov,
- gospodarsko pravno področje,
- kazensko pravno področje s prekrški,
- izobraževanje sodnikov, ki sodijo v zadevah prekrškov,
- projekt Instrumenti kazenskega prava EU v praksi,
- delovno-socialno pravno področje,
- upravno sodstvo,
- izobraževanja za osebje na sodiščih, tožilstvih, in pravobranilstvih,
- jezikovne delavnice nemškega in francoskega jezika s poudarkom na pravni terminologiji.

V Pravilniku o štipendiranju sodnikov, državnih tožilcev in državnih pravobranilcev (v nadaljevanju pravilnik) že v prvem členu navaja, da je ministrstvo za pravosodje med

drugim pristojno tudi za podeljevanje štipendij sodnikom, državnim tožilcem in državnim pravobranilcem ter pomočnikom državnih tožilcev in državnih pravobranilcev za podiplomski študij prava ter za specialistični študij v državi ali v tujini oziroma za strokovno usposabljanje na kakšnem drugem strokovnem področju, ki je povezano s sodniškim, tožilskim oziroma pravobranilskim delom.

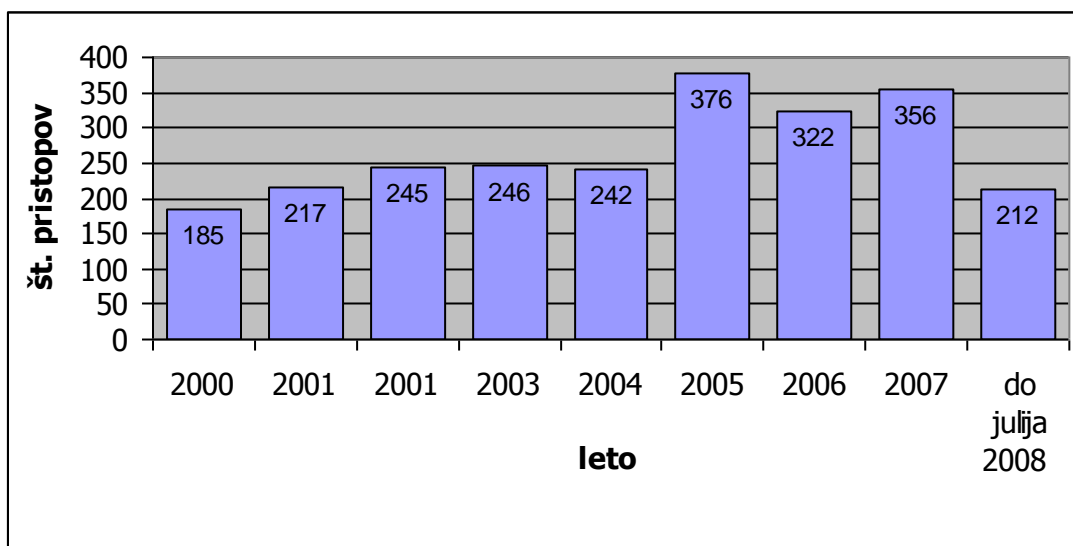
V letu 2005 je Ministrstvo podelilo 7 štipendij podiplomskega študija, v letu 2006 je bilo podeljenih 10 štipendij, v letu 2007 pa je bilo podeljenih 7 štipendij (Doseženi cilji Ministrstva za pravosodje 2004–2008, str. 130).

CIP izvaja tudi:

- Pravniški državni izpit; Pravniški državni izpit je eden od pogojev za opravljanje sodniške funkcije in funkcije državnega tožilca, poklica odvetnika in notarja oziroma za opravljanje drugih del, za katere se z zakonom zahteva pravniški državni izpit. Na podlagi Zakona o pravniškem državnem izpitu je ministrstvo pristojno za organiziranje in izvajanje pravniških državnih izpitov ter izobraževanj, ki so pogoj za opravljanje izpita.

V letu 2010 je razpisanih enajst izpitnih terminov v skladu z določili Pravilnika o programu sodniškega pripravništva in pravniškem državnem izpitu. Termini za opravljanje kolokvijev za kandidate, ki pristopajo na pravniški državni izpit brez pripravništva na sodišču, so prav tako razpisani in sicer so predvideni vsak mesec razen julija in avgusta (Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2010, str. 14).

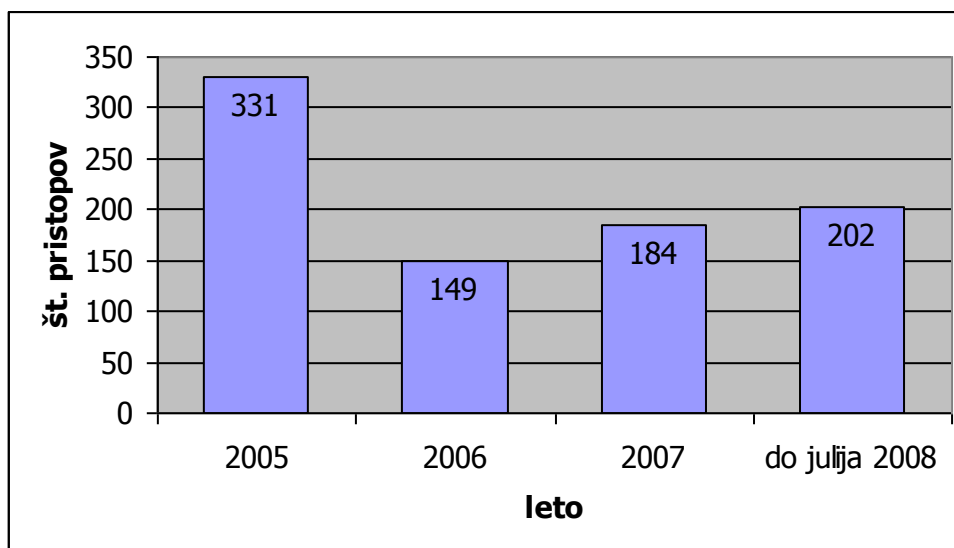
Graf 5: Število pristopov k Pravniškemu državnemu izpitu

Vir: Doseženi cilji na področju pravosodja 2005–2008, str. 134

- izpit za osebe na sodiščih, tožilstvih in pravobranilstvih; Sodni red, Državnotožilski red in Državnopravobranilski red določajo, da mora vse sodno osebe, vsi javni uslužbenci državnega tožilstva in pravobranilsko osebe v roku enega leta po sprejemu na delo opraviti izpit iz poznavanja določil Sodnega reda, Državnotožilskega reda oziroma Državnopravobranilskega reda (Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2010, str. 15).

Graf 6: Število pristopov k izpitu Sodni red

Vir: Doseženi cilji na področju pravosodja 2005–2008, str. 134

8 ZAKLJUČEK

Zaradi slabih kritik glede delovanja, vodenja in predvsem hitrosti reševanja sodnih zadev, je bila tretja veja oblasti pogosto tarča negativnih kritik s strani družbe. Gibanja sodnih zadev v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja so pokazala, da reforma v letu 1995 s sprejetim Zakonom o sodiščih, posebej na začetku njegove veljave ni storila veliko dobrega. Nasprotno, po njegovi uveljavitvi so se začele nerešene zadeve močno povečevati, medtem ko se je število novih in rešenih zadev počasi zmanjševalo. Nadaljne ugotovitve so pokazale, da sodni zaostanki podaljšujejo postopke na sodiščih, povečujejo stroške, hkrati pa se povečuje družbeno nezaupanje sodni veji. Pravica do sojenja v razumnem roku je bila močno kršena.

Izboljšava z vpeljavo modernih smernic na področju organizacijskih sprememb, pospešitve sodnih postopkov in postopno informatizacijo sodišč bi dolgoročno gledano stanje izboljšalo. Sodna veja naj bi s tem krepila svojo neodvisnost, odzivnost in odgovornost.

Projekt Lukenda je v sodstvo pripeljal nove zaposlitve kot pomoč pri zmanjševanju sodnih zaostankov. Pomembno je bilo razbremeniti sodnike po številu manj pomembnih zadev. Z novimi zaposlitvami se je povečala podpora sodnikom, zaposlovalo se je sodno osebje, predvsem pa je bilo pomembno okrepiti vrste strokovnih sodelavcev, ki bi sodnikom prevzeli manj pomembne zadeve. Sodniške vrste so se v letih 2004–2009 okrepile za dobrih 39 %. Do največjih novih zaposlitev je prišlo na okrajnih in okrožnih sodiščih, saj je bila na tej stopnji pomoč najbolj potrebna. Prvostopenjska sodišča štejejo tudi največ zaposlitev, gledano na splošno v sodstvu Republike Slovenije. V ta namen so se povečala finančna sredstva, ki so bila zagotovljena za ta Projekt, ki je bil vpeljan posebej za namen hitrejše odprave sodnih zaostankov. V nadaljnjih letih njenega obstoja se je stanje začelo počasi izboljševati, kar kažejo tudi statistični podatki gibanja zadev, ki so se in se še vedno skrbno vodijo.

S spremembo zakonov in podzakonskih predpisov v letih 2004–2008 se je v sodno vejo prineslo veliko sprememb. Predvsem se je spremenila zakonodaja na področju informatizacije sodišč.

Z vpeljavo informatizacije v poslovanje sodstva se je naredil velik korak na področju modernizacije. V sodni sistem so se uvedle sodobne informacijske povezave. Ročne vpisnike so zamenjali elektronsko vodeni, vzpostavile so se računalniške mreže, uvedlo se je enotno poslovno okolje, nakupila se je namizna računalniška oprema itd. Sredstva, ki so bila namenjena informatizaciji sodišč, so se močno povečala. V letih 2005–2008 so se skoraj podvojila v primerjavi z leti 2001–2004. Pomembna vpeljava je bila tudi vzpostavitev pravno informacijskega sistema, saj je bilo na ta način sodnikom s pomočjo intraneta omogočen dostop do strokovnih podlag za njihova odločanja.

V nadaljnjem so se konkretno reorganizirali vpisniki, posebno pa sta bila spremembe deležna sodni register in zemljiška knjiga. Do danes sta v celoti informatizirana, kar omogoča poslovanje v elektronski obliki. Na področju zemljiške knjige se je število nerešenih zadev od leta 2003 do leta 2007 znižalo za kar 67,8 %.

Do sedaj je bilo na področju informatizacije veliko storjenega, pa vendar vpeljava še ni dokončna. Projekti, kot so eVložišče, eKoledar, eOveritve itd., ki so zaenkrat še v pripravi, bodo zagotovo pozitivno vplivali na delovanje sodstva in s tem omogočile hitrejše in učinkovitejše sodne postopke. Cilj informatizacije je zagotoviti popolno poslovanje sodišč v elektronski obliki in s tem povečati učinkovitost. Sicer še z ogromno dela, velikimi finančnimi vlaganji ter nenehnim razvojem je sodstvo na dobri poti k imenu e-sodstvo.

Nove smernice na področju modernizacije je uvedla tudi novela Zakona o sodiščih (ZS-I). Z novelo se je uvedlo na področje prvostopenjskih sodišč delno centralizacijo. Ugotovljeno je bilo, da je slovensko sodstvo organizacijsko preveč razpršeno. S tem korakom naj bi se povečala učinkovitost vodenja in fleksibilnost delovanja. Okrajna sodišča sicer še imajo predsednike sodišč do konca njihovega mandata, vendar pa so se jim ukinila podpredsedniška delovna mesta (z dnem 31. 12. 2010). Razlog temu je bil tudi, da se bodo podpredsedniki sodišč, ki so sicer sodniki, lahko bolj posvetili svojemu sodniškemu delu in ne toliko delu z upravljanjem in vodenjem sodišča, izjema je tu le Okrajno sodišče v Ljubljani, ki zaradi svoje specifične dela ostane tako organizirano, kot je bil do sedaj. Okrajna sodišča postanejo z novelo ZS-I organizacijske enote okrožnih sodišč z njihovega območja. Na okrožnih sodiščih, ki bodo v nadaljnjem obdržali predsednike in podpredsednike sodišč, pa bodo upravne posle prevzeli direktorji sodišč. Čeprav predsednik sodišča ostaja glavni odgovorni, se bo poleg svojega sodniškega dela ukvarjal predvsem s strokovnim delom, torej še vedno bo skrbel za sodniški del zaposlenih in ne več toliko z upravnimi stvarmi. S tem bo tudi omogočeno, da direktorji ne bodo mogli posegati v sodniško nedotakljivost. Predsedniki okrožnih sodišč ostajajo neposredno nadrejeni predsednikom okrajnih sodišč z njihovega območja.

Tudi področje izobraževanja je bilo vključeno kot pomemben del modernizacije sodstva. Z delovanjem Centra za izobraževanje v pravosodju ter zunanji izvajalci so se izobraževanja v sodstvu na vseh ravneh povečevala. Izvajali so se (in se še vedno) šole, tečaji, seminarji, delavnice itd., tako za področje strokovnega dela sodnega osebja, za področje uporabe in optimalne izrabe vpeljanih sodobnih tehnologij, kot za sodnike in strokovne sodelavce. Posebna novost je izvajanje strokovnega usposabljanja predsednikov sodišč za opravljanje vodstvene funkcije in za direktorje sodišč, katerim se predstavi funkcionalno znanje o upravnih zadevah.

Modernizacija se je v slovensko sodstvo vpeljala zaradi številnih potreb, poglaviti povod pa je bila zagotovo odprava sodnih zaostankov. Vpeljava moderne informacijske tehnologije, reorganizacija sodišč in vodenja skupaj s prenovo postopkov in primerov dobrih praks so na dobri poti za zmanjšanje sodnih

zaostankov, vendar pa bo moralo za popolno organizacijsko, postopkovno, informacijsko in tehnološko modernizacijo preteči še kar nekaj časa.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

- KAUČIČ, Igor., GRAD, Franc. Ustavna ureditev Slovenije. GV Založba, Ljubljana, 2007.
- KOBLEK, mag. Gorazd. Pravosodni sistem. Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Ljubljana, 2003.
- PAVČNIK, Marijan., CERAR, Miro., NOVAK, Aleš. Uvod v pravoznanstvo. Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2006.
- PERENIČ, Anton. Uvod v razumevanje države in prava. Univerza v Mariboru, Ljubljana, 2005.
- ŠTURM, Lovro. Omejitve oblasti. Nova revija, Ljubljana, 1999.

VIRI

Ustava

- Ustava Republike Slovenije (URS). Ur. list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06.

Zakoni

- Zakon o sodiščih (ZS). Ur. list RS, št. 19/94, 45/95, 38/99, 28/2000, 26/01, 56/02, 73/04, 32/05, 72/05, 100/05, 127/06, 27/07, 67/07, 94/07, 45/08, 96/09.
- Zakon o sodniški službi (ZSS). Ur. list RS, št. 19/94, 8/96, 24/98, 48/01, 67/02, 71/04, 23/05, 17/06, 41/06, 127/06, 27/07, 57/07, 94/07, 91/09.
- Zakon o Vladi Republike Slovenije (ZVRS). Ur. list RS, št. 4/93, 23/96, 47/97, 119/2000, 123/04, 24/05, 109/08.

VIRI IZ RAZLIČNIH PUBLIKACIJ IN NEOBJAVLJENI VIRI

- (SS 1991) Sodna statistika 1990. Ministrstvo za pravosodje in upravo, Ljubljana.
- (SS 1992) Sodna statistika 1991. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 1993) Sodna statistika 1992. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 1994) Sodna statistika 1993. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 1995) Sodna statistika 1994. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 1996) Sodna statistika 1995. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 1997) Sodna statistika 1996. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 1998) Sodna statistika 1997. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.

- (SS 1999) Sodna statistika 1998. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2000) Sodna statistika 1999. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2001) Sodna statistika 2000. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2002) Sodna statistika 2001. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2003) Sodna statistika 2002. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2004) Sodna statistika 2003. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2005) Sodna statistika 2004. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2006) Sodna statistika 2005. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2007) Sodna statistika 2006. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2008) Sodna statistika 2007. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 2009) Sodna statistika 2008. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.
- (SS 1–9 2009) Sodna statistika 1–9 2009. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana.

- (LP 2005) Poročilo o delu Vrhovnega sodišča Republike Slovenije v letu 2004. Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana.
- (LP 2006) Poročilo o delu Vrhovnega sodišča Republike Slovenije v letu 2005. Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana.
- (LP 2007) Letno poročilo 2006. Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana.
- (LP 2008) Letno poročilo 2007. Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana.
- (LP 2009) Letno poročilo 2008. Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana.

- Doseženi cilji Ministrstva za pravosodje 2004–2008. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana, 2008.
- Pravosodje za enako varstvo pravic. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana, 2008.
- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih s komentarji, Postopek št. 007-27/2009. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana, 2009.
- Predlog odgovora na pisno poslansko vprašanje poslanke Alenke Jeraj. št. 001-12/2010. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana, 2010.
- Program dela centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2010. Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana, 2010.

- Sodni zaostanki v Republiki Sloveniji. Vlada Republike Slovenije in Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana, 2002.

VIRI IZ INTERNETA

- IUS Info. Portal IUS Info.
URL=«<http://www.iusinfo.si/Produkti/Besedilo.aspx?Id=NP03#Name1>«. 7.3.2010.

- Kobler, Pravosodni sistem v Republiki Sloveniji. URL=«[http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/mju_dokumenti/UA/Irena/Lekt. KOBLER_GORAZD -
_pravosodni_sistem_RJAVA_PODLAGA.ppt](http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/mju_dokumenti/UA/Irena/Lekt. KOBLER_GORAZD_-_pravosodni_sistem_RJAVA_PODLAGA.ppt)«. zadetek 6.3.2010.
- Ministrstvo za pravosodje. Center za izobraževanje v pravosodju. URL=«[http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/center_za_izobrazevanje_v
pravosodju/](http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/center_za_izobrazevanje_v_pravosodju/)«. 7.3.2010.
- Sodni zaostanki, Odprava 2010, Projekt Lukenda. URL=«http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/2005/PDF/projekt_Lukenda.pdf«. zadetek 2.3.2010.
- Strojin, Vpisniki v sodstvu. URL=«http://www.stat.si/doc/sosvet/Sosvet_12/Sos12_s1088-2009.doc«. 7.3.2010.
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Služba za razvoj sodne uprave. URL=«[http://www.sodisce.si/sodisca/posebne_sluzbe/sluzba_za_razvoj_sodne
uprave/](http://www.sodisce.si/sodisca/posebne_sluzbe/sluzba_za_razvoj_sodne_uprave/)«. 28.02.2010.

SEZNAM GRAFOV, SLIK IN TABEL

Seznam grafov

Graf 1: Pregled gibanja zadev _____	stran 23
Graf 2: Stanje števila zaposlenih (na dan 31.12.) stran 10 _____	stran 25
Graf 3: Stanje števila zaposlenih sekretarjev na sodiščih na dan 31.12. _____	stran 25
Graf 4: Sredstva namenjena informatizaciji sodišč _____	stran 33
Graf 5: Število pristopov k Pravniškemu državnemu izpitu _____	stran 46
Graf 6: Število pristopov k izpitu Sodni red _____	stran 47

Seznam slik

Slika 1: Delitev splošnih in specializiranih sodišč _____	stran 8
Slika 2: Organizacija sodišč _____	stran 10

Seznam tabel

Tabela 1: Pregled gibanja zadev

Leto/Zadeve	Novе	Rešene	Nerešene
1990	691.835	648.130	195.397
1991	680.534	676.169	199.762
1992	705.380	685.119	220.023
1993	708.753	701.105	227.726
1994	712.345	645.909	294.162
1995	564.549	503.118	385.106
1996	490.080	428.279	446.588
1997	537.107	463.257	520.060
1998	586.741	509.409	597.589
1999	553.320	585.695	565.352
2000	527.856	558.779	533.225
2001	530.056	530.277	532.969
2002	543.119	508.250	567.839
2003	588.957	570.236	589.424
2004	627.638	652.001	566.588
2005	620.345	662.840	524.016
2006	648.806	669.748	503.140
2007	637.964	653.618	491.757
2008	681.069	713.009	459.256

V tabeli 1 je številčno prikazano stanje gibanja zadev v letih 1990 – 2008.
Tabela 1 dopolnjuje Graf 1.

Tabela 2: Stanje števila zaposlenih (na dan 31.12.)

	sodniki	strokovni sodelavci	sodno osebje
2004	780	255	1.962
2005	969	258	2.281
2006	1.002	276	2.409
2007	1.083	276	2.701
2008	1.067	340	2.854
2009	1.086	374	2.873

V tabeli 2 je številčno prikazano stanje števila zaposlenih v letih 2004 - 2009. Tabela 2 dopolnjuje Graf 2.

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

DSS	Delovno in socialno sodišče
itd.	in tako dalje
LP	Letno poročilo
MP	Ministrstvo za pravosodje
odst.	odstavek
RS	Republika Slovenija
SS	Sodna statistika
VRS	Vlada Republike Slovenije
VSRS	Vrhovno sodišče Republike Slovenije

Vpisniki v sodstvu

CoVL	Centralni oddelek za verodostojne listine
CP	Civilne pritožbene zadeve na II. stopnji
CPg	Gospodarske civilne zadeve na II. stopnji
D	Zapuščinske zadeve
G	Gospodarske zadeve na II. stopnji
I	Izvršba
Ig	Izvršilne gospodarske zadeve
In	Izvršba na nepremečnine
Ip	Izvršilne in gospodarske zadeve na II. stopnji
IPS	Izredna pravna sredstva
K	Kazenske zadeve
N	Nepravdne zadeve
Ng	Gospodarske nepravdne zadeve
P	Pravdne zadeve
Pd	Individualni in kolektivni spori
Pg	Gospodarske pravdne zadeve
Plg	Gospodarski plačilni nalogi
Pl	Plačilni nalogi
Pr	Zadeve o prekrških v rednem sodnem postopku
PUND	Civilni postopki
R	-Razne civilne zadeve na I. in II. stopnji stopnji splošnih sodišč -Razne zadeve na I. stopnji DSS
RoP	Zadeve rokovnih predlogov
PRuz	Uklonilni zapor
Su	Sodna uprava
SuNp	Zadeve nadzorstvenih pritožb
U	Upravni spori
Up	Pritožbe v upravnem sporu
Z	Zadeve zavarovanja
Zg	Začasne odredbe v gospodarskih zadevah
ZSV	Vpisnik v postopkih zadev za sodno varstvo

SLOVAR SLOVENSKIH PREVODOV TUJIH OKRAJŠAV

Help – desk

Pomoč uporabnikom

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA

Spodaj podpisani **Borut Pustovrh**, rojen 03. 12. 1981, študent visokošolskega programa JAVNA UPRAVA, vpisna št. indeksa 4031354

IZJAVLJAM,

da sem avtor diplomskega dela z naslovom **MODERNIZACIJA SODSTVA V SLOVENIJI.**

Dne:

Podpis:

Lektorica diplomskega dela je **profesorica slovenskega jezika in književnosti SENJA ŠKOLC SUŠNIK.**

Strinjam se, da se diploma objavi na internetu.